

Spis treści:

- Jubileusz Profesora Jerzego Hetmana
- 80-lecie nestora polskiego pieczarkarstwa prof. dr. hab. Mariana Gapińskiego
- Nasi członkowie we władzach Rektorskich w kadencji 2012 - 2016
- Władze Wydziałów Ogrodniczych w kadencji 2012 - 2016
- Awanse i wyróżnienia
- IX Konkurs na Najlepszą Pracę Magisterską
- Nowo przyjęci członkowie
- Odeszli od nas
- Informacje o działalności oddziałów
- Sprawozdania z sympozjów, konferencji, seminariów, targów, wystaw i spotkań
- Hołd dla drzew
- Planowane imprezy

*Szanownym Członkom i Sympatykom Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych
 życzymy wypełnionych radością, ciepłem i spokojem Świąt Bożego Narodzenia
 oraz zdrowia i nadziei na pomyślną przyszłość w Nowym 2013 Roku*

Zarząd Główny i Redakcja

Jubileusz Profesora Jerzego Hetmana

W dniach 12-13 września 2012 r. odbyła się uroczystość 50-lecia pracy naukowej prof. dr. hab. Jerzego Hetmana - emerytowanego dyrektora Instytutu Roślin Ozdobnych i Architektury Krajobrazu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Jubileusz Profesora połączono z Konferencją Naukową Katedr Roślin Ozdobnych pt. „Innowacyjność w produkcji i wykorzystaniu roślin ozdobnych”.

W uroczystościach jubileuszowych uczestniczyły władze uczelni, instytucji samorządowych regionu, przedstawiciele Katedr Roślin Ozdobnych z Bydgoszczy, Krakowa, Poznania, Szczecina, Warszawy, Wrocławia, absolwenci, producenci roślin ozdobnych oraz przyjaciele Jubilata.

Na uroczystość jubileuszową przybyło ponad 150 osób z gratulacjami i życzeniami dla Profesora. W trakcie

uroczystości Jubilat został uhonorowany Odznaką Honorową Zasłużony dla Województwa Lubelskiego, wręczoną przez Marszałka woj. lubelskiego.

W ramach Jubileuszu prof. dr. hab. Halina Laskowska, dyrektor Instytutu Roślin Ozdobnych i Architektury Krajobrazu oraz dr hab. Elżbieta Pogroszewska, prof. nadzw. UP kierownik Zakładu Roślin Ozdobnych przedstawiły sylwetkę Profesora, Jego działalność naukową, organizacyjną i popularyzatorską oraz Jego życie rodzinne.

Prof. Jerzy Hetman urodził się 23 lutego 1941 roku w Węglinku k/Lublina. W roku 1959 podjął studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, które ukończył w 1964 roku.

Pracę naukową rozpoczął w 1962 r. będąc na trzecim roku studiów z chwilą podjęcia tematu pracy magister-

skiej, którą wykonał pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Korohody w Katedrze Hodowli Roślin i Nasiennictwa. W roku 1973 obronił pracę doktorską pt. „Wpływ bez-pośredni i następczy nawożenia na plon cebul tulipanów oraz ich przydatność do pędzenia pod szkłem i do reprodukcji”, wykonaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Korohody. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora został awansowany na stanowisko adiunkta.

Habilitował się w 1978 roku na Wydziale Rolniczym AR w Lublinie na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Badania przydatności warstw podornych różnych typów gleb do przygotowania ziemi znormalizowanej stosowanej w uprawie gerbery”.

Po zatwierdzeniu stopnia doktora habilitowanego uzyskał stanowisko docenta w Zakładzie Roślin Ozdobnych Instytutu Produkcji Ogrodniczej. W roku 1979 został powołany na stanowisko kierownika Zakładu Roślin Ozdobnych. W roku 1981 został wybrany na dyrektora Instytutu Produkcji Ogrodniczej. Obie te funkcje pełnił do roku 1989 kiedy to, w ramach reorganizacji, Instytut Produkcji Ogrodniczej został rozwiązany i na jego miejsce powołano pięć samodzielnych Katedr. Po rozwiązaniu Instytutu został kierownikiem Katedry Roślin Ozdobnych. W roku 1988 otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w roku 1993 stanowisko profesora zwyczajnego. W roku 1999 został wybrany na Dziekana Wydziału Ogrodniczego i funkcję tę pełnił przez dwie kadencje (1999-2005).

Dorobek naukowy i publikacyjny Profesora obejmuje autorstwo lub współautorstwo **529** publikacji, w tym **155** rozpraw naukowych, **8** książek, **193** artykułów naukowych i **130** artykułów popularno-naukowych, **1** patentu i **43** innych opracowań, głównie z zakresu podłoża do uprawy roślin ozdobnych pod osłonami, rozmnażania i optymalizacji technologii uprawy roślin ozdobnych w gruncie i pod osłonami, ze szczególnym uwzględnieniem takich gatunków jak: anturium, gerbera, strelicja, róża, goździk, rośliny cebulowe, chryzantema, eustoma. Zainteresowania naukowe Profesora koncentrowały się wokół praktycznych i teoretycznych zagadnień produkcji roślin ozdobnych i dotyczyły czterech głównych kierunków badań.

1. Wpływ ściółkowania, nawożenia, stosowania herbicydów i sposobów rozmnażania na wzrost i rozwój roślin ozdobnych uprawianych w gruncie (rośliny cebulowe, róża, byliny).

2. Wpływ podłoża i nawożenia oraz warunków środowiska na wzrost i rozwój najważniejszych

gatunków roślin ozdobnych uprawianych pod osłonami.

3. Badania nad wzrostem, rozwojem, rozmnażaniem i plonowaniem nowych, mało znanych w naszym kraju roślin ozdobnych (anturium, strelicja, glorioza, eustoma i inne).

4. Energooszczędna uprawa roślin ozdobnych w tunelach foliowych (np. róże, chryzantemy, liatra, piwonia, irys syberyjski, ciemiernik).

Prowadząc badania w ramach tych zagadnień, wraz ze współpracownikami uzyskał wiele cennych wyników, które znalazły zastosowanie w praktyce i przyniosły poważne korzyści ekonomiczne w produkcji kwiaciarskiej oraz przyczyniły się do znacznego rozszerzenia asortymentu uprawianych roślin ozdobnych w Polsce. Wyniki badań naukowych Profesora cytowane są między innymi w podręcznikach z zakresu uprawy roślin ozdobnych jak: Praca zbiorowa „Uprawa Roślin Ozdobnych”. PWRiL.; Praca zbiorowa „Kwiaty cięte uprawiane pod szkłem i folią”. PWRiL.; Mynett K. „Goździki”. PWRiL.; Oszkinis K., Lisiecka A. „Gerbera”. PWRiL.; Praca zbiorowa „Ogrodnictwo w tabelach”. PWRiL.; Jerzy M., Baranowski T. „Róże pod osłonami”. Hortpress.; Praca zbiorowa „Kwiaty cięte uprawiane pod osłonami”. PWRiL.

Badania naukowe prowadził w ramach badań własnych oraz tematów umownych realizowanych w ramach realizacji Programów R.R.II.15, CPBP nr 0503, RPBP nr 5, w których w latach 1983-1990 kierował łącznie 10 tematami. W jednostce, którą kierował Profesor wykonywanych było 15 projektów badawczych, z czego w 6 był kierownikiem a w 5 głównym wykonawcą.

W roku 1988 Profesor zorganizował ogólnopolską grupę tematyczną pt. „Oszczędne technologie produkcji roślin ozdobnych” w ramach Programu Resortowego R.R.II.15. W obrębie tej grupy prowadzono kilkanaście tematów badawczych w 6 Katedrach i Zakładach Roślin Ozdobnych. W latach 1988-1990 był członkiem Zespołu Koordynacyjnego tego Programu i kierownikiem w/w grupy tematycznej.

Obecnie w Instytucie realizowane są 3 granty, a w jednym z nich „Optymalizacja technologii uprawy róż w nieogrzewanym tunelu foliowym z wykorzystaniem metody przyginania pędów”, Profesor jest wykonawcą.

Był organizatorem lub współorganizatorem **15** krajowych konferencji naukowych z zakresu uprawy roślin ozdobnych i podłoża stosowanych w uprawach pod osłonami.

Profesor ma poważne osiągnięcia w kształceniu młodej kadry naukowej. Stworzył szkołę naukową w zakresie technologii rozmnażania i optymalizacji uprawy roślin ozdobnych ze szczególnym uwzględnieniem mało znanych gatunków. Jest promotorem **17** prac doktorskich, opiekunem naukowym **7** przewodów habilitacyjnych, recenzentem **42** prac doktorskich, **6** wydawniczych recenzji prac habilitacyjnych, **17** ocen

dorobku naukowego i pracy habilitacyjnej, **32** ocen dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego do wniosku o nadanie tytułu naukowego lub stanowiska profesora. Pod kierunkiem prof. dr hab. J. Hetmana ponad **330** studentów wykonało prace dyplomowe, w tym **268** prace magisterskie oraz ponad **60** prac inżynierskich w Sandomierzu i w Lublinie. Był recenzentem ponad **150** publikacji naukowych przeznaczonych do druku, w tym **3** podręczników i **1** książki oraz ponad **70** projektów badawczych.

Od początku swojej pracy w Uczelni prowadził zajęcia dydaktyczne, ćwiczenia, wykłady, seminaria z przedmiotu Rośliny Ozdobne dla studentów kierunku Ogrodnictwo, a po utworzeniu kierunku Studiów Architektura Krajobrazu z przedmiotu Szata roślinna - ozdobne rośliny zielne. Przez cały okres pracy w Uczelni wiele uwagi poświęcał organizacji procesu nauczania i gromadzeniu kolekcji roślin ozdobnych. Był autorem lub współautorem programów nauczania na specjalnościach prowadzonych na kierunku Ogrodnictwo oraz Architektura Krajobrazu.

W latach 1996-2006 prowadził zajęcia dydaktyczne oraz tworzył program nauczania z przedmiotu Rośliny Ozdobne w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, a od roku 2007 w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sandomierzu. W latach 2000-2003 wykładał na kierunku Architektura Krajobrazu na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Dużą pomocą dla studentów kierunku ogrodnictwo jest wydany we współautorstwie z profesorami z Instytutu Gleboznawstwa i Kształtowania Środowiska podręcznik: Turski R., Hetman J., Słowińska-Jurkiewicz A., 1981. Gleboznawstwo dla wydziałów ogrodniczych. Wydawnictwo Akademii Rolniczej Lublin i jego kolejne wydania. Podręcznik został wyróżniony Zespołową Nagrodą Ministra.

Obecnie jako redaktor naukowy, wspólnie z prof. dr hab. Henrykiem Chmielem z SGGW i zespołem 22 autorów z różnych ośrodków naukowych, Profesor przygotowuje do druku trzy podręczniki akademickie z zakresu uprawy roślin ozdobnych: „Ogólna uprawa roślin ozdobnych”, „Uprawa roślin ozdobnych w gruncie” i „Uprawa roślin ozdobnych pod osłonami”, które będą wydane przez PWRiL.

Od początku swojej pracy utrzymuje stały kontakt z praktyką ogrodniczą prowadząc wykłady i konsultacje dla producentów i miłośników roślin ozdobnych na terenie całego kraju.

Przez 33 lata Profesor Jerzy Hetman był nieprzerwanie związany z działalnością Senatu Uczelni będąc członkiem Senatu lub Komisji Senackich. Był wielokrotnie członkiem lub przewodniczącym wielu Komisji Wydziałowych.

W czasie pełnienia funkcji Dziekana Wydziału Ogrodniczego był twórcą pięciu specjalności na kierunku Ogrodnictwo oraz nowego kierunku Architektura

Krajobrazu. Był również twórcą Instytutu Roślin Ozdobnych i Architektury Krajobrazu, którego został Dyrektorem. W roku 2010 na wniosek Profesora powołano trzeci zakład w tym Instytucie - Zakład Dendrologii i Terenów Zieleni.

Od 1983 roku Profesor Jerzy Hetman jest członkiem Komitetu Nauk Ogrodniczych PAN, w roku 1986 został wybrany na przewodniczącego Sekcji Roślin Ozdobnych i funkcję tę pełnił do roku 2011. Od 1988 do 2010 roku był członkiem Rady Naukowej Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Jest członkiem Rady Naukowej Ogrodu Botanicznego - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej PAN. Przez kilka kadencji był członkiem Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej i członkiem Rady Naukowej Instytutu Agrofizyki PAN. W latach 1993-1999 był członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i wiceprzewodniczącym Sekcji Uczelni Rolniczych Rady Głównej.

Od początku swojej działalności zawodowej był związany z pracą w Naczelnej Organizacji Technicznej początkowo w SITR, a od roku 1967 w SITO. Był członkiem Zarządu Lubelskiego Oddziału (1978-1991) i wiceprezesem Lubelskiego Oddziału SITO (1985-1988) oraz członkiem Zarządu Głównego (1988-1991). W latach 1982-1990 był członkiem Rady Wojewódzkiej NOT. W roku 2007 otrzymał godność honorowego członka SITO.

W czasie swojej pracy zawodowej Profesor został odznaczony, między innymi: Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Otrzymał również 5 nagród Ministra i wiele nagród J.M. Rektora.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, Polskiego Towarzystwa Agrotechnicznego, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego oraz Polskiego Towarzystwa Miłośników Róż.

Wielokrotnie był przewodniczącym lub członkiem Jury Ogólnopolskich Wystaw Ogrodniczych oraz członkiem Jury Międzynarodowych Wystaw Ogrodniczych „Polagra” w Poznaniu.

Profesor Jerzy Hetman wniósł wielki wkład w rozwój kadry naukowej zyskując uznanie i wdzięczność młodego i starszego pokolenia w całej Polsce. Stworzył „lubelską szkołę kwiaciarską” i przyczynił się do rozwoju wielu ośrodków naukowych w kraju. Niezwykle życzliwy w życiu codziennym, wrażliwy na ludzkie problemy, zawsze niosący pomoc koleżankom i kolegom kwiaciarzom.

Prof. dr hab. Halina Laskowska

80-lecie nestora polskiego pieczarkarstwa prof. dr. hab. Mariana Gapińskiego

Profesor Marian Gapiński urodził się 4 listopada 1932 r. w Sadowicach w woj. poznańskim. Studiował na Wydziale Ogrodniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu. Pracę magisterską wykonał pod kierunkiem prof. dr h.c. Heleny Nieć w 1959 r., uzyskując tytuł magistra inżyniera ogrodnictwa.

W roku 1961 podjął pracę w Katedrze Warzywnictwa tejże Uczelni i rozpoczął specjalizację w zakresie pieczarkarstwa. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskał w roku 1969 na podstawie rozprawy naukowej pt. „Przydatność różnych oborników jako podłoża do uprawy pieczarek”, którą wykonał w pod kierunkiem prof. dr. hab. Zbigniewa Borny.

W oparciu o rozprawę naukową pt. „Reakcja grzybnia pieczarki [*Agaricus bisporus* (Lange), Sing.] na dodatek do pożywki agarowej substancji czynnych zawartych w wyciągach z torfów wysokich” habilitował się 1977r. w Instytucie Biologii Stosowanej Akademii Rolniczej w Poznaniu uzyskując stopień naukowy doktora habilitowanego nauk przyrodniczych. W 1989 został mianowany przez Radę Państwa profesorem nadzwyczajnym, a od 1996 był profesorem zwyczajnym.

W swojej pracy badawczej zajmował się doskonaleniem technologii uprawy warzyw, kompleksową oceną gatunków grzybów uprawnych i ich odmian, oceną przydatności i wykorzystaniem niektórych odpadów wysokobiałkowych przemysłu przetwórczego i farmaceutycznego jako składników podłoża lub stymulatorów wzrostu. Jego badania dotyczyły także składu okrywy i jej znaczenia w produkcji pieczarek, wpływu wzbogacania podłoża w białko na plonowanie, technologii uprawy pieczarki, bocznika i twardziaka, zasad oceny grzybnia handlowej, metod hodowli twórczej oraz zachowawczej.

W wyniku szerokiej współpracy z praktyką realizowane prace badawcze dotyczące grzybów zostały przekazane do praktyki na podstawie 11 umów wdrożeniowych.

Jako nauczyciel akademicki prowadził wykłady z warzywnictwa a szczególnie z uprawy grzybów jadalnych uprawianych w pomieszczeniach. Pod jego kierunkiem wykonano ponad 100 prac magisterskich i 6 doktorskich.

Opracował program przedmiotu z zakresu uprawy grzybów jadalnych w pomieszczeniach.

Jako ceniony specjalista w zakresie biologii i uprawy grzybów uprawnych w kraju i zagranicą stworzył poznańską szkołę specjalistów grzybów uprawianych w pomieszczeniach.

Jest autorem i współautorem około 500 prac, w tym 180 naukowych oraz licznych artykułów popularno-naukowych, 23 książek i skryptów. Do najważniejszych należy zaliczyć: „Uprawa grzybów”, PWRiL; „Bocznik”, PWRiL; „Pieczarkarnia-budowa, wyposażenie i użytkowanie”, AR Poznań; „Pieczarka”, PWRiL; „Okrywa w uprawie pieczarek”, PWRiL; „Pieczarka. Technologia uprawy i przetwarzania”, PWRiL; „Grzyby uprawne”, PWRiL.

W czasie całej pracy zawodowej pełnił szereg funkcji w tym: w latach 1978 -1994 kierownika Katedry Warzywnictwa, w latach 1987-1989 Dziekana Wydziału Ogrodniczego Akademii Rolniczej w Poznaniu oraz pierwszego kierownika Studium Doktoranckiego na Wydziale Ogrodniczym w latach 1997-2003.

Od 1985 roku jest biegłym sądowym w dziedzinie grzybów uprawnych i rzeczoznawcą Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa w dziedzinie warzywnictwa. Był założycielem i Honorowym Członkiem Zrzeszenia Uprawy Grzybów, współzałożycielem czasopisma branżowego „Grzyby”, a także członkiem i współzałożycielem Stowarzyszenia Branży Grzybów Uprawnych. Ponadto jest aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych oraz członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego i Polskiego Towarzystwa Higienicznego.

Za swoją pracę został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 40-lecia Polski Ludowej i Odznaką Honorową za współpracę z GUS.

W dniu 23 listopada 2012 r. na uroczystości z okazji Patrona Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu J.M. Rektor prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak odznaczył Profesora medalem „Akademia Rerum Rusticanum Posnaniensis”. Z dniem 1 października 2003 r. profesor Marian Gapiński przeszedł na emeryturę, ale jego kontakty z Uczelnią są nadal bardzo żywe.

Dr hab. Józef Piróg, prof. nadzw.

Nasi członkowie we władzach Rektorskich w kadencji 2012 - 2016

W wyborach władz Uczelni na kadencję 2012 - 2016 spośród członków PTNO zostali wybrani:

prof. dr hab. Włodzimierz Sady na stanowisko Rektora Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie,

prof. dr hab. Andrzej Borowy na stanowisko Prorektora ds. Organizacji i Kadr Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Władze Wydziałów Ogrodniczych Uniwersytetów Przyrodniczych w kadencji 2012-2016

Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Dziekan - prof. dr hab. Stanisław Mazur.

Prodziekan ds. Nauki i Współpracy - dr hab. inż. Dariusz Grzebelus.

Prodziekan ds. Studenckich i Dydaktyki - dr hab. inż. Iwona Domagała - Świątkiewicz.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Dziekan - dr hab. Zenia Michałojć, prof. nadzw. UP.

Prodziekan ds. Studenckich i Dydaktyki, Kierunek Architektura Krajobrazu oraz Ochrona Roślin i Kontrola Fitosanitarna - dr hab. Marzena Błażewicz-Woźniak, prof. nadzw. UP.

Prodziekan ds. Studenckich i Dydaktyki, Kierunek Ogrodnictwo - dr hab. Eugenia Czernyszewicz.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Dziekan - prof. dr hab. Barbara Politycka.

Prodziekan ds. Nauki - dr hab. Zbigniew Karolewski.

Prodziekan ds. Studiów - dr hab. Hanna Dorna i dr Wojciech Antkowiak.

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa

Dziekan - prof. dr hab. Aleksander Brzostowicz.

Prodziekan ds. Nauki oraz do Kierunków: Gospodarka Odpadami i Rekultywacja Terenów Zdegradowanych, Ochrona Środowiska - dr hab. inż. Edward Meller, prof. nadzw. ZUT.

Prodziekan ds. Kształcenia oraz do Kierunków: Ogrodnictwo, Rolnictwo, Technika Rolnicza i Leśna - dr inż. Wanda Malinowska.

Prodziekan ds. Studenckich oraz do Kierunków: Architektura Krajobrazu, Gospodarka Przestrzenna - dr inż. Arkadiusz Telesiński.

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Dziekan - prof. dr hab. Katarzyna Niemirowicz-Szczyt.

Prodziekan ds. Nauki - prof. dr hab. Marek Gajewski.

Prodziekan ds. Dydaktyki, Kierunek Ogrodnictwo - dr hab. Wojciech Wakuliński, prof. nadzw. SGGW.

Prodziekan ds. Dydaktyki, Kierunek Architektura Krajobrazu - dr hab. Piotr Latocha.

Prodziekan ds. Dydaktyki, Kierunek Biotechnologia - dr hab. Wojciech Pląder, prof. nadzw. SGGW.

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu Wydział Przyrodniczo - Technologiczny

Dziekan - prof. dr hab. inż. Adam Szewczuk.

Prodziekan ds. Kierunków Rolnictwo i Medycyna Roślin - dr hab. inż. Wiesław Wojciechowski.

Prodziekan ds. Kierunków Technika Rolnicza i Leśna oraz Odnawialne Źródła Energii i Gospodarka Odpadami - dr hab. inż. Deta Łuczyska.

Prodziekan ds. Kierunku Ochrona Środowiska - dr hab. inż. Józef Sowiński, prof. nadzw.

Prodziekan ds. Kierunków Ekonomia oraz Zarządzanie i Inżynieria Produkcji - dr hab. inż. Bogdan Stępień.

Prodziekan ds. Kierunku Ogrodnictwo - Dr hab. Anita Biesiada, prof. nadzw.

Awanse i wyróżnienia

Tytuł naukowy profesora uzyskali:

dr hab. Anna Pindel, prof. nadzw. z UR w Krakowie,

dr hab. Małgorzata Stpiczyńska z UP w Lublinie,

dr hab. Jolanta Floryszak-Wieczorek, prof. nadzw.,

dr hab. Romuald Górski, prof. nadzw. i dr hab. Waldemar Masztalerz z UP w Poznaniu,

dr hab. Ewa Osińska z SGGW w Warszawie,

dr hab. Katarzyna Adamczewska-Sowińska, prof. nadzw. i dr hab. Adam Szewczuk, prof. nadzw. z UP we Wrocławiu.

Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskali:

dr hab. Lidia Sas-Paszt i dr hab. Jadwiga Treder dr hab. Joanna Puławska i dr hab. Mirosława Cieślińska z IO w Skierniewicach.

Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

dr Ewa Hanus-Fajerska, dr Jacek Nawrocki, dr Jan Błaszczak i dr Ewa Dziedzic z UR w Krakowie,

dr Bożena Denisow z UP w Lublinie,

dr Joanna Majkowska Gadomska z UWM w Olsztynie, dr Józef Grajkowski i dr Robert Kalbarczyk na UP w Poznaniu,

dr Lidia Sas-Paszt, dr Jadwiga Treder, dr Eligio Malusa, dr Joanna Puławska i dr Mirosława Cieślińska z IO w Skierniewicach.

Stopień doktora uzyskali:

mgr inż. Margot Dudkiewicz, mgr inż. Małgorzata Janiuk, mgr inż. Magdalena Stelmaszczuk i mgr inż. Małgorzata Witek z UP w Lublinie,

mgr inż. Sylwia Sosnowska z UP w Poznaniu,

mgr inż. Roman Andrzejak, mgr inż. Aleksandra Czerwińska-Nowak, mgr inż. Zdzisław Guzikowski i mgr inż. Tomasz Trelka, słuchacze studiów doktoranckich UP w Poznaniu,

Mgr inż. Sylwia Keller-Przybyłkiewicz i mgr Waldemar Kiszczak z IO w Skierniewicach,

mgr inż. Barbara Jurga-Szlemko z ZUT w Szczecinie.

Medalem Komisji Edukacji Narodowej zostali wyróżnieni:

dr hab. Ewa Capecka, dr hab. Monika Małodobry, prof. nadzw., prof. dr hab. Stanisław Mazur i prof. dr hab. Anna Pindel z UR w Krakowie,
dr hab. Renata Nurzyńska-Wierdak, prof. nadzw. z UP w Lublinie,
dr hab. Piotr Urbański z UP w Poznaniu.

Medal złoty za długoletnią służbę otrzymali:

prof. dr hab. Zbigniew Burgiel z UR w Krakowie,
dr hab. Mirosław Konopiński, prof. nadzw. UP i mgr inż. Szafrąska Bożena z UP w Lublinie,
dr Maria Chojnacka, dr Ewa Dankowska, inż. Mirosława Frątczak, Małgorzata Jakubowska, Irena Machała i dr Małgorzata Wyrzykiewicz-Raszewska z UP w Poznaniu.

Medal srebrny za długoletnią służbę otrzymali:

dr hab. Jan Błaszczuk i dr hab. Iwona Domagała-Świątkiewicz z UR w Krakowie,
dr Marzena Masierowska, dr hab. Ewa Rożek i dr Beata Żuraw z UP w Lublinie.

Medal brązowy za długoletnią służbę otrzymali:

dr hab. Magdalena Gantner, dr Katarzyna Golan, dr Edyta Górską-Drabik, dr Paweł Krawiec, dr Renata Matraszek, dr Paweł Michalski, dr Agnieszka Najda, dr Elżbieta Patkowska, mgr Klaudia Świca i dr Grażyna Zawiaślak z UP w Lublinie,
dr Krzysztof Górecki i mgr Katarzyna Sztukowska z UP w Poznaniu.

Medal „Zasłużony dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu” otrzymała:

prof. dr hab. Krystyna Tylkowska.

Medal „Akademia Rerum Rusticanum Posnaniensis” otrzymał:

prof. dr hab. Marian Gapiński.

Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa przyznał dyplomy honorowe TPISK prof. dr hab. Danucie Goszczyńskiej oraz prof. dr hab. Edwardowi Żurawiczowi.

W dniu 12 lipca 2012 r. w Instytucie Ogrodnictwa odbyła się ceremonia wręczenia krajowej nagrody naukowej z zakresu warzywnictwa im. Profesora Emila Chroboczka dr Beacie Kowalskiej za pracę doktorską zatytułowaną „Charakterystyka bakterii patogenicznych występujących na cebuli (*Allium cepa* L.) i metody ich zwalczania”. Zespół Badawczy w składzie dr Joanna Puławska (Zakład Ochrony Roślin Sadowniczych IO), prof. Anne Willems (Uniwersytet w Gandawie, Belgia) i prof. Piotr Sobiczewski (Zakład Ochrony Roślin Sadowniczych IO) jest odkrywcą nowego gatunku bakterii tumorogennych nazwanym *Rhizobium skieniewiczense*. Nazwa ta została zatwierdzona przez Międzynarodowy Komitet Systematyki Prokariotów (International Committee on Systematics of Prokaryotes (ICSP) i funkcjonuje już pół roku, choć badania nad opisaniem nowego gatunku trwały wiele lat.

Gratulujemy!

I X Konkurs na Najlepszą Pracę Magisterską

Na posiedzeniu Zarządu Głównego PTNO w dniu 6.12.2012 r. zostały zatwierdzone wyniki tegorocznego Konkursu na Najlepszą Pracę Magisterską. W poszczególnych Oddziałach zostali nagrodzeni absolwenci i prace magisterskie:

Kraków - zwyciężyła praca mgr Mateusza Nocunia pt. „Występowanie mączniaków prawdziwych w parkach i zieleńcach Krakowa i ich wpływ na dekoracyjność roślin”. Opiekunem pracy był prof. dr hab. Zbigniew Burgiel z Katedry Ochrony Roślin UR w Krakowie,

Lublin - wyróżniona została praca mgr Agnieszki Durak pt. „Wybrane aspekty odpowiedzi antyoksydacyjnej we wzbogaconych w selen roślinach sałaty”, napisana pod kierunkiem dr Barbary Hawrylak-Nowak z Katedry Fizjologii Roślin UP w Lublinie,

Poznań - zwyciężyła praca mgr Joanny Smordowskiej pt. „Związki fenolowe w podłożach z dodatkiem kompostów z odpadów drzewnych w uprawie wybranych gatunków roślin”. Opiekunem pracy była prof. dr hab. Barbara Politycka z Katedry Fizjologii Roślin UP w Poznaniu,

Warszawa - wygrała praca mgr Wiolety Sobczak pt. „Rozwój grup i organizacji producentów owoców i warzyw w Polsce w latach 2004-2010”. Opiekunem pracy była prof. dr hab. Lilianna Jabłońska z Samodzielnej Pracowni Organizacji i Ekonomiki Ogrodnictwa z SGGW Warszawa,

Wrocław - wyróżniona została praca mgr Agnieszki Cabały pt. „Wpływ sposobu nawożenia oraz dawki nawozów wieloskładnikowych na wzrost i kwitnienie wybranych gatunków bylin uprawianych w pojemnikach”, napisana pod kierunkiem dr Katarzyny Wróblewskiej z Katedry Ogrodnictwa UP we Wrocławiu,

Szczecin - wygrała praca mgr Patrycji Burchart pt. „Ocena wartości biologicznej kwiatów jadalnych oraz ich przydatność do sporządzania wodnych wyciągów”, powstała pod kierunkiem dr hab. Moniki Grzeszczuk z Katedry Ogrodnictwa, Pracowni Przechowalnictwa i Przetwórstwa ZUT w Szczecinie.

Wszystkim wyróżnionym autorom oraz ich promotorom serdecznie gratuluję w imieniu Zarządu Głównego PTNO.

*dr hab. Piotr Siwek
Prezes PTNO*

Nowo przyjęci członkowie

Oddział lubelski:

mgr inż. Katarzyna Kwiatkowska i mgr inż. Łukasz Kopiński z UP w Lublinie.

Oddział poznański:

dr Monika Henschke, dr Beata Janowska i mgr Maria Ulczycka z Katedry Roślin Ozdobnych UP w Poznaniu, mgr inż. Maria Chomicz z Katedry Kształtowania Terenów Zieleni UP w Poznaniu i dr Aleksander Stachowiak z Katedry Dendrologii i Szkółkarstwa UP w Poznaniu,

mgr inż. Agnieszka Kupska doktorantka w Katedrze Żywienia Roślin UP w Poznaniu.

Oddział warszawski:

Mgr Karolina Bosa, mgr Wojciech Kowalczyk, dr Tomasz Krupa, dr hab. Piotr Latocha, dr hab. inż. Barbara Łata, mgr Karolina Molska, mgr Sławomir Odziemkowski, dr Jarosław Leon Przybył, dr Julita Rabiza-Świder, dr hab. Ewa Skutnik, mgr Tatiana Swoczyna, dr Włodzimierz Wałęza, dr Marzena Wińska-Krysiak, dr Mariola Wrochna z SGGW w Warszawie.

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Medard Maćkowiak 1927 - 2012

Ostatnie pożegnanie Prof. dr. hab. Medarda Maćkowiaka od koleżanek i kolegów z roku

Zebrała się dziś na pogrzebie naszego kolegi z roku grupa osób, aby odprowadzić Go na miejsce wiecznego spoczynku. Odchodzi od nas na zawsze wysokiej klasy, wszechstronny specjalista z sadownictwa i szkółkarstwa, teoretyk, praktyk, a przede wszystkim pedagog i wychowawca wielu pokoleń studentów,

którzy zawsze mogli w potrzebie liczyć na Jego dobroduszość i pomoc. Był wysokiej klasy teoretykiem, bo chciał i umiał wykorzystać wiedzę swoich profesorów - mistrzów, z którymi dane mu było przez wiele lat współpracować, a byli to: prof. Jan Ślaski, prof. Jerzy Wierszyłowski oraz prof. Bolesław Sękowski.

Technicznych umiejętności, jak postępować z drzewami owocowymi, uczył się ponadto od znanych w środowisku sadowników praktyków między innymi od inż. St. Gierczyńskiego, inż. A. Przybył czy mgr M. Kantorowicz-Bąk oraz techników ogrodników panów F. Szafrana, J. Stępnia czy J. Mendla, natomiast wiedzę administracyjną w zakresie zarządzania gospodarstwem i sadem obserwował na co dzień we współpracy z mgr Hanną Galińską i mgr Jadwigą Borkowską, kierownikami sadu i działu doświadczalnego, jak również od dyrektora Przybrody mgr Władysława Daruła, wielkiego zwolennika sadu w Przybrodzie. Zespół tych właśnie najstarszych pracowników Przybrody był założycielem sadu i prekursorem dzisiejszego sadownictwa w Wielkopolsce.

Należy również pamiętać, że w mentalności przeciętnego mieszkańca regionu Wielkopolski w latach pięćdziesiątych akceptowany był jedyny pogląd, że region ten jest najlepszy do uprawy roślin zbożowych, buraka cukrowego, roślin motylkowych a szczególnie łubinów oraz sadzeniaków ziemniaka. W tym właśnie typowo rolniczym regionie, prof. Jerzy Wierszyłowski wymyślił sobie projekt zbudowania wokół Poznania pierścienia nowoczesnych sadów, które zmienią ten region kraju z importera w eksportera owoców.

Trudno sobie dziś wyobrazić jaką pracę upowszechnieniowo-propagandową należało przeprowadzić, aby ten niewyobrażalny projekt zrealizować. Byliśmy wówczas wszyscy zaangażowani duszą i ciałem w realizację tego projektu, od profesora do studentów Koła Naukowego Sadowników. Wygraliśmy i zrealizowaliśmy projekt, po zakończeniu którego na Ziemi Wielkopolskiej i zachodniej części Polski, rośło i plonowało około 2000 ha nowoczesnych sadów. Dla przeciętnego mieszkańca Wielkopolski nazwy takich miejscowości jak: Szreniawa, Rosnowo, Pudliszki, Pamiątkowo, Lubosz, Ostroróg, Strzelce Krajeńskie, odległe na zachód Piryce oznaczały duże, nowoczesne wielohektarowe sady, a dla nas realizatorów tego projektu były to tysiące posadzonych i plonujących drzew. W pracach tych zaangażowany był bez reszty również prof. Medard Maćkowiak - człowiek o specyficznym humorze, z typowymi dla niego powiedzeniami, jak np. „a psiapsiułka” albo „kłaniam się do pasa i poniżej”. On nie rozstawał się ze swoim notesem nazywanym przez kolegów „kantyczką”, w której pod odpowiednią liczbą gwiazdek kryły się mniej lub bardziej cenzuralne kawały, którymi nas raczył w chwilach zwątpienia. Był zawsze duszą towarzystwa, nie tylko na

wyjazdach do sadzenia sadów, ale również bawił wszystkich na naszych koleżeńskich zjazdach, które niezmordowana nasza koleżanka dr Maria Ciemniewska co 5 lat lub częściej organizowała od zakończenia studiów do 50 rocznicy ich ukończenia, kiedy to JM Rektor prof. dr hab. Jerzy Pudółko wręczył nam odnowione, uhonorowane „ku pamięci” dyplomy.

Prof. dr hab. Medard Maćkowiak należał również do pokolenia tych śmiałków, którzy odważyli się wyhodować w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu i „wpuścić” do polskiego doboru 4 oryginalne odmiany jabłoni, z których jedna „Delikates” mimo ponurych prognoz części środowiska stała się czołową, jesienną odmianą jabłoni nie tylko w Wielkopolsce, ale w całej naszej ojczyźnie. On również wyhodował 3 odmiany wiśni, które podtrzymały starą tradycję uprawy „Sokówki Nowotomyskiej”. Jedna z tych odmian została nazwana przez hodowcę „Dradem”,

co było dla wielu dziwną nazwą dopóki nie odczytali jej „wspak” jako Medard. U schyłku swego życia zajął się podkładkami i roślinami ozdobnymi.

Odchodzisz, Medardzie, dziś od nas na zawsze. Żegnaj Kolego, będzie Cię nam bardzo brakowało, ale wierzymy również, że pozostaniesz w naszej pamięci jako jeden z czołowych budowniczych wielkopolskiego sadownictwa. Zapisaleś się dużymi, złotymi literami w historii jego powstania, wsłuchaj się więc dobrze w szum wiejącego wiatru, który przynosi Ci „ukłon do pasa i poniżej”, pożegnalne westchnienie od tysięcy posadzonych drzew w wielkopolskich sadach.

Niech Ci ta ziemia lekką będzie.

Odpoczywaj w spokoju.

Tadeusz Hołubowicz

Kolega z roku

*Kierownik Katedry Sadownictwa
w latach 1972-1997*

Prof. zw. dr hab. Tadeusz Pudelski 1926-2012

W dniu 12 kwietnia br. zmarł w wieku 86 lat Profesor Tadeusz Pudelski, wieloletni nauczyciel akademicki Katedry Warzywnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Był on znaną postacią w szerokim gronie naukowców zajmujących się badaniami nad roślinami warzywnymi w kraju i poza jego granicami.

Pamiętają go dobrze praktycy, z którymi zawsze ściśle współpracował. Jego działalność wpisała się w rozwój polskiego ogrodnictwa, a w szczególności warzywnictwa. Był przykładem badacza doskonale łączącego wiedzę z jej praktycznym zastosowaniem. Badania Profesora wychodziły naprzeciw potrzebom ogrodników, a ich wyniki były przez Niego szybko upowszechniane w czasopiśmie ogrodniczym. Dużym i wyjątkowym sukcesem Profesora Pudelskiego jest to, że niemal wszystkie wyniki jego badań znalazły zastosowanie w produkcji ogrodniczej.

Szczególne uznanie zapewniły Profesorowi Pudelskiemu badania nad podłożami organicznymi oraz energo- i materiałooszczędnymi technologiami uprawy warzyw w pomieszczeniach. Jego badania nad zastosowaniem torfu zarówno do produkcji warzyw, jak też ich rozsąd przyczyniły się do opracowania metod

przygotowania z niego podłoży, a także umożliwiły prawidłowe nawożenie uprawianych w nich roślin. Dzięki pracom Profesora materiały odpadowe z obróbki drewna - kora i trociny - znalazły zastosowanie jako podłoża organiczne i podkłady grzejne do uprawy warzyw w wysokich tunelach foliowych. Do uniknięcia częstej wymiany podłoży torfowych, a także zminimalizowania ich zużycia, przyczyniły się w znacznym stopniu badania Profesora nad szczepieniem warzyw na podkładkach odpornych na choroby odglebowe. Wyniki tych badań, dotyczące szczepienia pomidora, zostały zastosowane na dużą skalę w kombinatach szklarniowych. Obecnie uprawa szczepionych warzyw w szklarniach i tunelach foliowych staje się ponownie coraz bardziej powszechna. Dalsze prace dotyczyły wieloletniego użytkowania podłoży torfowych oraz uprawy warzyw w pojemnikach napełnionych tymi podłożami z zastosowaniem fertygacji. Doprowadziły one do wyjaśnienia przyczyn problemu określanego jako „zmęczenie podłoża” oraz umożliwiły znalezienie sposobów ich regeneracji.

Profesor Pudelski dużą część swoich badań poświęcił opracowaniu technologii uprawy papryki w pomieszczeniach i stał się propagatorem uprawy tego mało znanego wówczas w naszym kraju warzywa. Jako pierwszy w Polsce zaczął też badania nad technologiami sterowanej uprawy truskawki w pomieszczeniach. Pracował także nad metodami produkcji sadzonek truskawki i nad ich przydatnością do takiej produkcji.

Wyniki swoich badań Profesor Pudelski opublikował w blisko 300 pracach, z których znaczna część ukazała się

w językach obcych w czasopismach międzynarodowych. Wziął też udział w kilkunastu międzynarodowych sympozjach i kongresach. Poczesne miejsce w jego publikacjach stanowi współautorstwo podręczników akademickich. Szczególne uznanie zdobył pierwszy w naszym kraju akademicki podręcznik pt. „Uprawa warzyw pod osłonami”, który doczekał się trzech wydań. Profesor Pudelski był redaktorem naukowym i autorem znacznej części tego podręcznika. Był promotorem 3 prac doktorskich i ponad 100 prac magisterskich. Wykonał też ponad 20 recenzji prac doktorskich, habilitacyjnych oraz oceny dorobku na tytuł profesora.

W zajęciach dydaktycznych przekazywał nie tylko olbrzymią wiedzę, ale również konkretne, praktyczne umiejętności, czyli to, na co dzisiaj tak zwraca się uwagę przy tworzeniu nowoczesnych programów studiów. Z dużym zapałem zapoznawał studentów z najnowszymi zagadnieniami dotyczącymi uprawy warzyw w pomieszczeniach, ilustrowanymi przezroczami z prowadzonych przez siebie badań i z licznych wyjazdów zagranicznych. Profesor był przekonany, że obiekty szklarniowe są dzisiaj „fabrykami”, w których potrzeba specjalistów, którzy znają się na konstrukcji, na stosowaniu, obsłudze, a przede wszystkim na sterowaniu urządzeniami, używanymi obecnie w obiektach ogrodnich. Jedną z największych zasług Profesora Pudelskiego było stworzenie przedmiotu „Inżynieria ogrodnicza”, który do dzisiaj jest wykładany i bez znajomości którego nowoczesne ogrodnictwo nie może istnieć.

Profesor Pudelski był związany z Katedrą Warzywnictwa w Poznaniu przez całe swoje zawodowe życie począwszy od studiów zakończonych w 1954 roku. Tutaj, pod kierunkiem prof. dr h.c. Heleny Nieć, wykonał pracę magisterską, a następnie w roku 1963 obronił pracę doktorską. W roku 1970 uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie dysertacji dotyczącej nawożenia rozsady warzyw produkowanej w podłożu torfowym. Tytuł profesora nadzwyczajnego został mu nadany w roku 1978, a zwyczajnego w roku 1986. W latach 1975-78 Profesor pełnił funkcję kierownika Zespołu Dydaktyczno-Badawczego Warzywnictwa, wchodzącego w skład Instytutu Produkcji Ogrodniczej. Do znaczących osiągnięć organizacyjnych Profesora należy wybudowanie w Marce linie szklarni doświadczalnych, które nadal służą pracownikom naukowym Katedry Warzywnictwa i Katedry Żywności Roślin Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Prof. dr hab. Tadeusz Pudelski był członkiem kilku towarzystw naukowych, w tym Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, w którym pełnił funkcję przewodniczącego grupy roboczej „Kompostowanie materiałów odpadowych”. Był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych i pierwszym Prezesem Oddziału Poznańskiego tego Towarzystwa. Był

wieloletnim członkiem Komitetu Nauk Ogrodniczych PAN i przez jedną kadencję przewodniczącym Sekcji Warzywniczej tegoż Komitetu, a także członkiem Sekcji Roślin Warzywnych Rady Naukowej COBORU. Był też członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W latach 1967-1978 pełnił funkcję Prezesa Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa.

W latach 1967-1978 był przewodniczącym Poznańskiego Oddziału SITO, współorganizatorem oddziału SITO w Zielonej Górze i prelegentem w klubach dyskusyjnych na terenie całego kraju. Z jego inicjatywy zostało zorganizowanych kilka ogólnokrajowych konferencji naukowo-technicznych, w których brało udział po kilkuset uczestników.

Zasługi Profesora Pudelskiego dla nauki, kształcenia kadr, a także rozwoju produkcji warzywniczej w Polsce były wysoko cenione, co znalazło swój wyraz w przyznanych mu odznaczeniach, w tym Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski i Medalu Komisji Edukacji Narodowej. Czterokrotnie uzyskał też za swoją działalność nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego i Edukacji Narodowej.

Przejście na emeryturę w roku 1996 nie oznaczało wyłączenia się z działalności naukowej. W tym czasie bowiem jako autor i współautor opublikował 4 książki. Zawsze chętnie też udzielał rad i wskazówek, czerpiąc ze swego bogatego doświadczenia. Uczestniczył w corocznych Zjazdach Katedr Warzywnictwa, w katedralnych spotkaniach z okazji imienin, awansów czy Wigilii. Brał także aktywny udział w spotkaniach Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. Był obecny na różnych imprezach - chociażby na piknikach wydziałowych, gdzie był „duszą towarzystwa”. Działał również aktywnie w Uczelnianym Kole Seniora prowadząc koło śpiewacze.

Profesor był znany ze swego zamiłowania do turystyki i przyrody ojczystej. Wraz z gronem licznych przyjaciół i członków rodziny organizował przez 30 lat spływy kajakowe po polskich rzekach. Wraz z małżonką był stałym uczestnikiem wycieczek uczelnianego PTTK.

Uroczyście obchodziliśmy 75. i 80. urodziny Profesora Tadeusza Pudelskiego, organizując spotkania poświęcone Jego życiu i działalności, w których wzięły udział Władze naszej Uczelni i Wydziału, a także liczne grono współpracowników, przyjaciół i członków rodziny. Pokój Profesora został, zgodnie z Jego sugestią, zamieniony na salę seminaryjną. Jesteśmy wdzięczni Profesorowi za wiele lat pracy z nami oraz dokonania, którymi Katedra może się chlubić. Pozostanie w naszej pamięci jako osoba niezwykle aktywna, promieniująca radością i życzliwością i niezwykle sympatycznym uśmiechem.

Prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski

Dr inż. Krystyna Oszkinis 1929-2012

W dniu 8 lipca 2012 roku zmarła dr Krystyna Oszkinis, wieloletni pracownik i Kierownik Katedry Roślin Ozdobnych, ceniony naukowiec i nauczyciel, wspaniała kobieta.

Doktor Krystyna Oszkinis urodziła się 11 maja 1929 roku w Warszawie. Tytuł inżyniera ogrodnika uzyskała w 1952 roku na Wydziale Ogrodniczym SGGW w Warszawie. Tam

również, na podstawie pracy „Studia morfologiczne nad rodzajem *Pteris* ze szczególnym uwzględnieniem *Pteris cretica* L.” wykonanej pod opieką prof. S. Wóycickiego otrzymała tytuł magistra. Jednak losy, skierowały kroki Krystyny Oszkinis do Poznania, gdzie rozpoczęła pracę pod kierownictwem przyszłego męża, prof. Władysława Oszkinisa. Stopień doktora nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa, po przedstawieniu rozprawy „Wpływ czynników meteorologicznych na wzrost i rozwój tulipanów (*Tulipa* L. sp.)” nadała Jej Rada Wydziału Ogrodniczego AR w Poznaniu w 1970 r. Jednym z ważnych aspektów naukowych w rozprawie doktorskiej było stwierdzenie, że o szybkości rozpoczynania kwitnienia tulipanów decyduje suma średnich dobowych temperatur dodatnich, ustalanych od 1 stycznia. Kwitnienie rozpoczynało się najszybciej, gdy sumy ciepła były najwyższe i w zależności od grup wynosiły od 291°C dla odmian z grupy tulipanów Kaufmanna do 449°C dla odmian z grupy mieszańców Darwina.

Dr Krystyna Oszkinis poświęciła prawie połowę swojego życia Katedrze Roślin Ozdobnych, pracując w niej 38 lat, od 1953 roku do 1991 roku. Funkcję Kierownika Katedry sprawowała w latach od 1981 do 1984. Utrzymywała kontakt z Katedrą także po przejściu na emeryturę. Była cenionym naukowcem. Zapoczątkowała w Katedrze i na Uczelni badania dotyczące rozmnażania roślin *in vitro*. Specjalizowała się w badaniu

roślin cebulowych i szklarniowych, takich jak gerbera, anturium, storczyki, róże, cantedeskia. Napisała 136 prac, w tym 15 oryginalnych, 18 artykułów naukowych i 7 książek, współpracując z innymi naukowcami. Razem z dr hab. Anną Lisiecką napisała książkę pt. Gerbera (PWRiL), która miała trzy wydania (1972, 1981, 1985). Książka ta ukazała się także w języku hiszpańskim (1990, Wydawnictwo Edamet, Meksyk). We współpracy z prof. dr hab. Zbigniewem Haberem została wydana książka „Cyklameny” (PWRiL, Wyd. I, 1975; Wyd. II 1983; Wyd. III, 1992). Dr K. Oszkinis była także współautorem skryptu „Rośliny ozdobne” (PWN, Wyd. I 1987; Wyd. II, 1990). Storczyki zostały dokładnie opisane w dwóch książkach zatytułowanych „Storczyki” (PWRiL). Pierwsza została wydana w 1991 r., a druga w zmienionej formie i treści została opublikowana 13 lat później.

Dziewięć obszernych prac niepublikowanych złożyła Pani Doktor w Ministerstwie Rolnictwa i w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Dorobek dr Krystyny Oszkinis był i nadal jest bardzo ważny dla praktyki ogrodniczej, szczególnie w zakresie storczyków, które Pani doktor niezmiennie lubiła. Przyczyniła się w znacznym stopniu do rozwoju w Polsce rozmnażania roślin ozdobnych metodą *in vitro*. Współtworzyła pierwsze polskie laboratorium *in vitro* w Owińskach.

Wyróżniona została 15 nagrodami JM Rektora za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej i popularyzatorskiej. Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi. Z wielką pasją oddawała się pracy dydaktycznej. Wypromowała 80 magistrów ogrodnictwa.

Jednak Ciocia Krysia, bo tak była nazywana w Katedrze, zarówno przez starszych, jak i młodszych, była przede wszystkim wspaniałą kobietą. Potrafiła swoją gracją rozświecić każdy dzień. Była pomocna w każdej sytuacji. Jej porady dotyczące życia na Uczelni, jak i prywatnego były nieocenione. W naszej pamięci pozostanie delikatną, miłą, opiekuńczą, pomocną „Ciocią Krysią”.

Dr hab. Agnieszka Krzysińska

Dr inż. Dorota Janicka 1969 - 2012

Dr inż. Dorota Janicka urodziła się 8 kwietnia 1969 roku w Sanoku. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczęszczała do Zasadniczej Szkoły Hodowlanej a następnie do Technikum Hodowlanego w Lesku.

W 1990 roku podjęła naukę w Policealnym Studium Ogrodniczym w Trzcinicy. Po ukończeniu edukacji w 1993 roku odbyła staż zawodowy

w gospodarstwie ogrodniczym Gryf-Plant w Szczecinie. W 1994 roku podjęła pracę w Katedrze Roślin Ozdobnych Akademii Rolniczej w Szczecinie, której była współzałożycielem i organizatorem. Była absolwentką Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, Kierunku Ogrodnictwo Akademii Rolniczej w Szczecinie. Pracę inżynierską pt. „Ocena kwitnienia i plonowania cebul nowych odmian lilii orientalnych uprawianych w tunelu foliowym i w odkrytym gruncie”, wykonaną pod kierunkiem prof. dr hab. Kazimierza Mynetta, obroniła 2000 roku. Tytuł magistra uzyskała w 2002 roku na podstawie przedstawionej pracy dyplomowej pt. „Ocena zdolności reprodukcyjnej cebul lilii orientalnych

rozmnażanych z sadzonek łuskowych". Pracę doktorską, nt.: „Wpływ podłoża organicznych oraz chitozanu na cechy morfologiczne i wartość dekoracyjną bratków drobnokwiatowych z grupy *Patiola*", napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Joanny Nowak obroniła w 2011 roku. Była autorem oraz współautorem publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu uprawy i pielęgnacji roślin ozdobnych.

Była człowiekiem o nieprzeciętnej osobowości, powszechnie szanowanym i podziwianym, o ogromnej wiedzy praktycznej, wymagającym, a jednocześnie nie-

zwykle skromnym, ciepłym i kochającym ludzi. Z pełnym poświęceniem propagowała wśród rzeszy studentów zamiłowanie do roślin ozdobnych.

Pani dr inż. Dorota Janicka zmarła 25 lipca 2012 roku. Pozostanie w naszej pamięci jako osoba niezwykle pogodna, o wielkim sercu, umiejąca walczyć z przeciwnościami losu, zawsze gotowa do realizacji „niemożliwego”, jako serdeczna Koleżanka i pełen optymizmu Człowiek.

Dr inż. Piotr Żurawik

Informacje o działalności oddziałów

Kraków

Krakowski Oddział PTNO zorganizował następujące spotkania:

1. 14.12.2011 r. Wręczenie nagrody laureatce konkursu na najlepszą pracę magisterską i prezentacja wyróżnionej pracy przez mgr Joannę Pietrzyk „Porosty związane z podłożem antropogenicznym na obszarze Zbiornika Goczałkowickiego”. Posumowanie działalności oddziału w 2011 r. W spotkaniu uczestniczyło 28 osób.
2. 24.01.2012 r. Wykład „Krym specyfika krajobrazu kulturowego na tle uwarunkowań naturalnych” prezentowany przez dr arch. Tatianę Tokarczuk z współudziałem dr. hab. Piotra Siwka. Obecnych na spotkaniu było 87 osób.
3. 5.03.2012 r. Seminarium zorganizowane wspólnie z Katedrą Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych UR w Krakowie pt. „Nowoczesne sposoby zwiększania dostępności światła w obiektach szklarniowych oraz jego znaczenie w rozwoju i plonowaniu roślin”. W seminarium uczestniczyło 61 osób.
4. 19.04.2012 r. Wykład „Technologie uprawy i zbioru winorośli” - prof. dr hab. Pavel Zemanek Brno, Czechy. W wykładzie uczestniczyło 55 osób.
5. 17.05.2012 r. Wykład „Flora Ameryki Południowej - podróże kulinarne i ogrodnicze” - dr inż. Jerzy Kurzański. Uczestniczyło w wykładzie 14 osób.
6. 31.05.2012 r. Wykład „Zielnik podróży, rośliny w tradycji Karpat i Bałkanów - przewodnik alternatywny, wprowadzenie do etnobotaniki” - mgr inż. Marek Styczyński Popradzki Park Krajobrazowy, wraz z promocją książki pod tym samym tytułem. W spotkaniu uczestniczyło 31 osób.
7. 1-2.06. 2012 r. wyjazd do Arboretum w Wojsławicach oraz zwiedzanie Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, Ogrodu Japońskiego i zabytków w centrum Wrocławia. W wyjeździe uczestniczyło 10 osób.
8. 19. 11. 2012 r. Wykład prof. dr Elazara Falika z Volcani Institute of Agricultural Research, Izrael, pt. „Nowoczesne technologie przechowywania produktów ogrodniczych” - omawiający skuteczność traktowania pozbiorczego wybranych warzyw i owoców kąpielami w gorącej wodzie. Przedstawiono efektywność kolej-

nych generacji linii technologicznych obejmujących czyszczenie, sortowanie i kąpiele w gorącej wodzie produktów ogrodniczych. W wykładzie uczestniczyło 9. 12.12.2012 r. Spotkanie, na którym tematem wiodącym był wykład „Fauna i flora Amazonii” dr inż. Jerzego Kurzawińskiego.

Ponadto odbyło się 6 spotkań Zarządu Oddziału, na których podsumowano działalność minionego roku, opracowano plan działania w bieżącym roku i omawiano sprawy związane z organizacją planowanej na 11-12 września 2013 r., we współpracy z władzami Wydziału Ogrodniczego UR w Krakowie, konferencji naukowej z okazji 45 - lecia Wydziału. Planowane są do końca 2012 roku 2 spotkania Zarządu Oddziału. Członkowie oddziału uczestniczyli w wielu konferencjach, w tym w 2nd Symposium on Horticulturae in Europe, ISHS, Angers, Francja: dr hab. Rafał Barański, dr hab. Dariusz Grzebelus, dr hab. Piotr Siwek, dr inż. Ewa Grzebelus.

Lublin

W okresie od 1 stycznia 2012 do 20 października 2012 roku odbyły się trzy spotkania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

- Mr Ahmed Fatkhan Zabar z Uniwersytetu w Bagdadzie, Irak - „Cultivation of date palm in Iraq”,
- Prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk, Dyrektor Instytutu Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin UP w Lublinie - „Transgeneza i cisgeneza w doskonaleniu roślin”,
- Dr Sabina Chebotar z South Plant Biotechnology Center NAASU Odessa, Ukraina - „Molecular analysis of genetic polymorphism in Ukrainian wheat genetic pool”. Ponadto 9 lutego i 12 kwietnia 2012 r. odbyły się zebrania Zarządu Lubelskiego Oddziału PTNO, na których zostały omówione bieżące i dalsze zadania Towarzystwa oraz podsumowano dotychczasową jego działalność. Członkowie Lubelskiego Oddziału PTNO brali aktywny udział w organizacji konferencji sadowniczej „Produkcja owoców miękkich w warunkach niestabilnego rynku”, która odbyła się dnia 26 stycznia 2012 r. w Lublinie, a także „Dnia Wydziału Ogrodniczego” 15 maja 2012 r. oraz imprez towarzyszących podczas Dni Kultury Studenckiej. Członkowie Towarzystwa współuczestniczyli w organizacji konferencji „Innowacyjność w produkcji i wykorzystaniu roślin ozdobnych” zaplanowanej przez Instytut Roślin Ozdobnych i Architektury

Krajobrazu UP w Lublinie, która odbyła się w dniach 12-13 września 2012 r. Lubelski Oddział PTNO udzielił finansowego wsparcia organizatorom konferencji.

Poznań

Poznański Oddział PTNO w 2012 roku zorganizował 4 spotkania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

13 stycznia - mgr inż. Ewelina Krauze, laureatka nagrody za najlepszą pracę magisterską: „Ocena wzrostu i kwitnienia kilkunastu odmian liliowców”;

- mgr inż. Małgorzata Sulinowska i mgr inż. Ryszard Łukowicz z P.H.U. „Adviser”: „Zielone ściany”;

- dr hab. Marek Siwulski, prof. nadzw. z Katedry Warzywnictwa UP w Poznaniu: „Grzyby a ekologia”;

10 lutego - dr hab. Katarzyna Schmidt - Przewoźna z Zakładu Barwienia Naturalnego „Sztuka Naturalna”, Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu: „Magiczny świat roślin barwierskich”;

- prof. dr hab. Mikołaj Knaflowski z Katedry Warzywnictwa UP w Poznaniu: „Międzynarodowe Sympozjum Szparagowe w Peru - dawnym Imperium Inków”;

- dr inż. Jolanta Lisiecka z Katedry Warzywnictwa UP w Poznaniu: „Angkor - święte miasto Khmerów”;

16 marca - prof. dr hab. Mieczysław Czekalski z Katedry Roślin Ozdobnych UP w Poznaniu: „Rośliny biblijne”;

13 kwietnia - dr inż. Grzegorz Łysiak z Katedry Sadownictwa UP w Poznaniu: „Parki Narodowe środkowozachodniej części USA”;

- dr inż. Ewa Dankowska i prof. dr hab. Tadeusz Baranowski z Katedry Metod Ochrony Roślin UP w Poznaniu: „Stambuł - miasto na dwóch kontynentach”.

Skierniewice

Skierniewicki Oddział PTNO wspólnie ze Skierniewickim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Botanicznego zorganizował następujące spotkania naukowe:

24 stycznia 2012 r.- prof. dr hab. Maria Kamińska: „Czarcie mioty roślin iglastych źródłem nowych odmian - pochodzenie i zagrożenia”;

14 lutego 2012 r. - dr hab. Eleonora Gabryszewska, prof. nadzw. IO: „Sygnalna rola cukru we wzroście i rozwoju roślin”;

8 maja 2012 r.- dr Ryszard Górecki: „Cynk i jego znaczenie dla roślin i ludzi”;

25 maja 2012 r.- dr Marcin T. Górecki (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), dr Karolina M. Górecka (Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej, Warszawa), mgr Tomasz Kowalski - „Wrażenia przyrodnicze i kulturowe z podróży po Norwegii”.

Szczecin

W dniu 24 lutego 2012 r. odbyło się zebranie członków Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych Oddział w Szczecinie, w którym uczestniczyli pracownicy naukowcy, doktoranci, przedstawiciele zaproszonych firm i producenci.

Podczas zebrania przewodniczący PTNO w Szczecinie, dr hab. Piotr Chelpiński, prof. nadzw. wręczył dyplom za najlepszą pracę magisterską z zakresu

ogrodnictwa za rok 2011. W imieniu magistrantki mgr inż. Marty Grzybowskiej, dyplom odebrała promotor pracy dr hab. Ewa Rekowska, prof. nadzw. z Pracowni Warzywnictwa. Pani Profesor przedstawiła prezentację nagrodzonej pracy magisterskiej nt. „Ocena plonowania oraz składu chemicznego wybranych odmian czosnku w zależności od terminu zbioru”.

W dalszej części obrad, doktorant mgr inż. Rafał Rozwarski z Pracowni Sadownictwa wygłosił referat nt. „Charakterystyka wybranych odmian jagody kamczackiej i sposoby jej rozmnażania”, który zainteresował wielu zebranych.

Z ogromną ciekawością wysłuchano również czterech wykładów:

- przedstawiciel firmy DUPONT, mgr Arkadiusz Orkiszewski zaprezentował nowe środki ochrony stosowane w produkcji ogrodniczej.

Po wysłuchaniu interesujących wystąpień, dr Tadeusz Leśnik przedstawił plan wyjazdów studyjnych dla członków PTNO. Na zakończenie spotkania, sponsor firmy DUPONT wręczył zebrany termometry do wina oraz materiały reklamowe. Jeden z zaproszonych producentów przywiózł do degustacji owoce jabłek różnych odmian z własnego sadu. Uczestnicy zebrania zostali zaproszeni do sadu we wrześniu.

Następne spotkanie członków PTNO odbyło się 26 maja, w ramach wyjazdu studyjnego do Rostoku i okolic. Oprócz budynków Uniwersytetu i starego miasta, zwiedzano Ogród Botaniczny Uniwersytetu w Rostocku. Po zwiedzaniu nadmorskiej dzielnicy Rostoku - Warnemünde, udano się do Puszczy Rostockiej (największego kompleksu leśnego nad Bałtykiem w Meklemburgii). W Graal-Müritz zwiedzano Rhododendronenpark - nadmorski park z 60 gatunkami różaneczników, które były w pełni kwitnienia. Wycieczka zakończyła się kolacją z dzika w najstarszej leśniczówce w obrębie Puszczy Rostockiej.

Warszawa

W roku 2012 miały miejsce następujące wydarzenia związane z działalnością WO PTNO:

1. 19.01.2012 r. - zebranie członków WO PTNO, na którym ustalono główne kierunki działalności oddziału na rok 2012 oraz wybrano przedstawicieli do komisji ds. nauki oraz do komisji ds. dydaktyki działających przy Zarządzie Głównym PTNO. Do Komisji ds. Nauki jednogłośnie poparcie uzyskała prof. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt a do Komisji ds. Dydaktyki prof. Marek Gajewski.

2. W dniach 25.02-29.02.2012 r. prof. dr hab. Marek Gajewski przebywał z wizytą w Litewskim Uniwersytecie Rolniczym w Kownie, gdzie wygłosił cykl wykładów na temat „Metody oceny jakości warzyw” dla studentów i doktorantów tej uczelni.

3. W dniach 23 - 26.03.2012 r. na wyspie Djerba (Tunezja) odbyło się Forth International Symposium on Medicinal and Aromatic Plants (SIPAM 2012). Prof. Ewa Osińska i dr Wiesława Rosłon (członkowie OW PTNO) zdobyły I nagrodę za najlepszą prezentację posteru pt. „Influence of the method of stabilization on the quality of herb of *Satureja ssp.*”.

4. W dniu 17.06.2012 r. członkowie Zarządu WO PTNO uczestniczyli w uroczystym otwarciu obiektu dydaktycznego powstałego we wsi Koryciny (woj. podlaskie), ufundowanego przez właściciela firmy „Dary Natury”. Głównym założeniem tego przedsięwzięcia jest propagowanie wiedzy z zakresu bioróżnorodności, ekologii, ochrony i gospodarczego znaczenia roślin występujących w Polsce na stanowiskach naturalnych. Na uroczystości obecny był Minister Rolnictwa Marek Sawicki oraz przedstawiciele władz lokalnych.

5. W dniach 12.09. - 13.09. 2012 r. członkowie WO PTNO oraz studenci WOIAK uczestniczyli w spotkaniu wyjazdowym połączonym ze szkoleniem z zakresu ochrony naturalnych zasobów roślin leczniczych. Szkolenie przeprowadzili pracownicy firmy zielarskiej „Dary Natury” oraz nadleśnictwa Rudka.

6. W dniu 26.10.2012 r. miało miejsce seminarium naukowe, na którym dr Audrius Radzevicius z Lithuanian Research Centre for Agriculture and Forestry wygłosił prelekcję na temat prowadzonych przez niego badań. W spotkaniu wzięli udział członkowie WO PTNO, pracownicy WOIAK oraz doktoranci i studenci.

7. W dniach 15.10-31.10.2012 r. dr hab. Dariusz Wrona

przebywał z wizytą w Kazachskim Narodowym Uniwersytecie Rolniczym w stolicy kraju Ałma-Ata jako profesor wizytujący, gdzie przeprowadził zajęcia dla studentów tej uczelni (wykłady i ćwiczenia) na temat „Odżywianie mineralne roślin sadowniczych”.

Wrocław

Katedra Ogrodnictwa UP we Wrocławiu wzbogaciła się o Centrum Uprawy Grzybów Jadalnych i Leczniczych w Piastowie, w którym prowadzone są badania przez członków PTNO.

W ramach wymiany i stażu badawczego przez 5 miesięcy gościł w Katedrze Ogrodnictwa we Wrocławiu wykładowca kwiaciarstwa Abdulkareem A. Jabbar Al-Tabaqchali z Uniwersytetu w Bagdadzie (Irak). Na UP we Wrocławiu oraz UP w Lublinie przeprowadził badania rozszerzające zakres realizowanej w Iraku pracy doktorskiej dotyczącej gatunku wyżlin większy (*Antirrhinum majus*). W ramach spotkania PTNO w Katedrze Ogrodnictwa UP we Wrocławiu wygłosił wykład dotyczący głównych tez jego rozprawy doktorskiej oraz na temat swojej ojczyzny Iraku.

Sprawozdania z sympozjów, konferencji, seminariów, targów, wystaw i spotkań

VIII Międzynarodowe Targi Agrotechniki Sadowniczej

W dniach 13-14 stycznia 2012 r. w Centrum Konferencyjno-Wystawienniczym "Gromada" w Warszawie odbyły się VIII Międzynarodowe Targi Agrotechniki Sadowniczej, połączone z Konferencją Naukową. W spotkaniu tym aktywnie uczestniczyli członkowie WO PTNO. W czasie trwania Targów zostały wygłoszone następujące referaty naukowe i popularnonaukowe: Stan i perspektywy produkcji owoców w Polsce - Augustyn Mika;

Integracja metod ochrony a efektywność zwalczania parcha - Anna Bielenin;

Fałszywe środki ochrony roślin, mówmy o tym głośno! - Michał Fogg;

Regulowanie wzrostu jabłoni - nowości o Regalisie - Wilhelm Rademacher (Niemcy);

Zwalczanie chorób przechowalniczych jabłek - Benjamin Vorstermans (Belgia);

Kłopotliwe szkodniki wybranych gatunków drzew owocowych i sposoby integrowanego ich zwalczania - Remigiusz Olszak;

Znaczenie mikroelementów w nawożeniu jabłoni i gruszy - Jan Peters (Holandia);

Zapobieganie ordzawianiu się jabłek i gruszek - Jos de Wit (Holandia);

Nowości w agrotechnice sadów jabłoniowych i gruszo-
wych - Jos de Wit (Holandia);

Perspektywiczne odmiany śliwy do sadów towarowych -
Elżbieta Rozpara;

Zabiegi agrotechniczne w uprawie śliwy - Werner
Baumann (Niemcy);

Dokarmianie owoców wapniem i borem - Paweł Wójcik;
Nowe rozwiązania w technice sadowniczej - Ryszard
Hołownicki;

Problemy z zapyleniem czereśni i propozycje doboru zap-
ylaczy - Włodzimierz Lech;

Uciążliwe szkodniki jabłoni i gruszy i metody ich zwal-
czania - Bart Picard (Belgia);

W trosce o wysoką jakość i zdolność przechowalniczą
jabłek - Kazimierz Tomala.

Targi jak co roku cieszyły się bardzo dużym
zainteresowaniem.

Dr Wiesława Roston

55 Ogólnopolska Konferencja dotycząca Ochrony Roślin Sadowniczych

W dniach 15 i 16 lutego 2012 r. odbyła się Ogólno-
polska Konferencja dotycząca Ochrony Roślin Sadow-

niczych, której organizatorami byli: Instytut Ogrodnictwa
w Skierniewicach oraz firma Bayer CropScience. Ma ona

długoletnią tradycję, bowiem jest najstarszą konferencją poświęconą ochronie roślin w powojennej historii Polski, a jednocześnie najstarszą, organizowaną prawie corocznie od początku powstania Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa, a obecnie Instytutu Ogrodnictwa. Tematem przewodnim tegorocznej konferencji była „Integrowana ochrona roślin sadowniczych przepustką do przyszłości”. Od 2014 roku integrowana ochrona roślin będzie obowiązującym standardem we wszystkich działach produkcji roślinnej w krajach Unii Europejskiej. W ciągu dwóch dni konferencji zaprezentowano 59 referatów i posterów dotyczących najważniejszych, aktualnych zagadnień związanych z ochroną roślin sadowniczych przed agrofagami. Prelegentami byli głównie pracownicy naukowcy Zakładu Ochrony Roślin Sadowniczych Instytutu Ogrodnictwa oraz przedstawiciele MRiRW, GIORiN, Instytutu Ochrony Środowiska-PIB w Warszawie, SGGW w Warszawie, Instytutu Ochrony Roślin-PIB w Poznaniu,

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach. Tematyka wszystkich prezentacji w sposób pośredni lub bezpośredni nawiązywała do głównego hasła konferencji i dotyczyła zagadnień najbardziej nurtujących sadowników tzn.: nowych zagrożeń ze strony chorób i szkodników, odporności agrofagów na środki ochrony roślin, sygnalizacji pojawu agrofagów jako podstawy racjonalnej ochrony, nowych środków ochrony przed chorobami i szkodnikami, bezpieczeństwa żywności oraz techniki bezpiecznego wykonywania zabiegów ochrony w sadzie. W tegorocznym spotkaniu, mimo niesprzyjającej pogody, wzięło udział ponad 1200 osób. Dodatkowo, konferencji towarzyszyła wystawa, na której 35 firm z branży sadowniczej oferowało producentom maszyny, sprzęt, środki produkcji oraz usługi dotyczące ochrony sadów i plantacji.

Dr Mariusz Lewandowski

Seminarium

„Nowoczesne sposoby zwiększania dostępności światła w obiektach szklarniowych oraz jego znaczenie w rozwoju i plonowaniu roślin”

Krakowski Oddział PTNO wspólnie z Katedrą Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych UR w Krakowie zorganizował 5.03.2012 r. seminarium pt. „Nowoczesne sposoby zwiększania dostępności światła w obiektach szklarniowych oraz jego znaczenie w rozwoju i plonowaniu roślin”. W seminarium uczestniczyło 61 osób.

W ramach seminarium odbyło się 6 wykładów naukowych:

- „Wpływ światła na produktywność fotosyntetyczną i fotomorfogenezę u roślin”: prof. dr hab. S. Rożek, dr K. Tokarz - Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin UR Kraków;
- „Zastosowanie szkła dyfuzyjnego w uprawach szklarniowych”: firma D.A. Glass Rzeszów;
- „Zastosowanie powłok antyrefleksyjnych”: firma D.A. Glass Rzeszów;

- „Właściwości szkła a zapotrzebowanie ciepła przez ogrzewaną szklarnię”: prof. dr hab. S. Kurpaska - Instytut Inżynierii Rolniczej i Informatyki, UR Kraków;
- „Rekomendowane właściwości szkła dla płaskich kolektorów słonecznych oraz paneli fotowoltaicznych”: dr inż. Jarosław Knaga - Katedra Energetyki i Automatyzacji Procesów Rolniczych, UR Kraków;
- „Sztuczne światło LED - poprawa jakości upraw szklarniowych ze wsparciem sterujących nimi modeli komputerowych”: dr Zdzisław Szczepanik - Katedra Infor-

Dr Jacek Nawrocki

Ogólnopolska Konferencja

„Techniki *in vitro* w hodowli i produkcji materiału nasadzeniowego roślin ogrodniczych”

14 marca 2012 r. w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach odbyła się Ogólnopolska Konferencja „Techniki *in vitro* w hodowli i produkcji materiału nasadzeniowego roślin ogrodniczych”. W Konferencji udział wzięli reprezentanci ponad dwudziestu polskich, produkcyjnych laboratoriów kultur tkankowych oraz przedstawiciele laboratorium produkcyjnego z Ukrainy, hodowcy roślin ogrodniczych, pracownicy naukowcy i studenci z różnych ośrodków naukowych w Polsce (m.in. ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, z Uniwersytetów Przyrodniczych w Poznaniu i Lublinie, z Ogrodu Botanicznego - Centrum Zachowania Różnorodności

Biologicznej w Powsinie, z Laboratorium Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego w Gdyni), a także zainteresowani pracownicy Instytutu Ogrodnictwa, członkowie Skierniewickiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego oraz członkowie Skierniewickiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. Konferencję objęło patronatem medialnym, ukazujące się nieprzerwanie od 50 lat, czasopismo „Owoce Warzywa Kwiaty” (Hortpress Sp. z o.o.). Celem Konferencji było przekazanie bezpośrednio do praktyki ogrodniczej najnowszych wyników badań dotyczących kultur *in vitro* roślin ogrodniczych. W trakcie trwania Konferencji

przedstawiono kilkanaście posterów i wygłoszono 10 referatów dotyczących aktualnych zagadnień związanych z mikrorozmnażaniem roślin. Prelegenci odnieśli się w nich także do możliwości wykorzystania technik *in vitro* w celu uzyskiwania zdrowego materiału nasadzeniowego oraz przydatności tych metod w hodowli twórczej nowych odmian roślin ogrodnich:

1. Wykorzystanie technik *in vitro* do uzyskiwania poliploidów tulipana, lili i liliowca - dr hab. Małgorzata Podwyszyńska, prof. nadzw. IO, dr hab. Eleonora Gabryszewska, prof. nadzw. IO i dr Dariusz Sochacki.
2. Możliwości zastosowania techniki *embryo rescue* do poszerzania zmienności genetycznej roślin sadowniczych - prof. dr hab. Małgorzata Korbin, mgr Bogusława Napiórkowska i Krystyna Strączyńska.
3. Wykorzystanie androgenezy *in vitro* w hodowli marchwi - prof. dr hab. Krystyna Górecka, mgr Waldemar Kiszczak, mgr Urszula Kowalska, dr Dorota Krzyżanowska i dr Ryszard Górecki.
4. Zmienność w kulturach *in vitro* - czy tylko zjawisko niepożądane? - dr inż. Iwona Sowik i prof. dr hab. Lech Michalczyk.

5. Uwalnianie od wirusów lili, narcyzów i tulipanów metodą chemioterapii w kulturach *in vitro* - dr Dariusz Sochacki, dr hab. Małgorzata Podwyszyńska, prof. nadzw. IO i dr hab. Eleonora Gabryszewska, prof. nadzw. IO.

6. Uproszczony sposób wykrywania, identyfikacji i ograniczania populacji bakterii w kulturach roślinnych *in vitro* - mgr Katarzyna Gaweł, mgr Grzegorz Maciszewski i dr Marta Zawadzka.

7. Topoliny - nowe cytokiny w mikrorozmnażaniu roślin - dr hab. Małgorzata Podwyszyńska, prof. nadzw. IO, dr Agnieszka Wojtania i dr hab. Eleonora Gabryszewska, prof. nadzw. IO.

8. Rola cukrowców i azotu w rozmnażaniu roślin *in vitro* - dr hab. Eleonora Gabryszewska, prof. nadzw. IO.

9. Przyspieszone starzenie roślin w warunkach *in vitro* - dr Agnieszka Wojtania.

10. Czynniki wpływające na aklimatyzację mikrosadzonek roślin cebulowych - dr Jadwiga Treder, dr hab. Eleonora Gabryszewska, prof. nadzw. IO i dr hab. Małgorzata Podwyszyńska, prof. nadzw. IO.

Dr Mariusz Lewandowski

Ogólnopolska Konferencja Nauka - Praktyce „Intensyfikacja uprawy krzewów jagodowych przez wdrażanie najnowszych wyników badań”

W dniach 22 - 23 marca 2012 roku odbyła się Ogólnopolska Konferencja Nauka - Praktyce pt. „Intensyfikacja uprawy krzewów jagodowych przez wdrażanie najnowszych wyników badań”. Organizatorem Konferencji był Instytut Ogrodnictwa, natomiast patronat nad spotkaniem objęły czasopisma „Jagodnik”, „Owoce Warzywa Kwiaty” oraz „Sad Nowoczesny”. Bardzo ważnym punktem pierwszego dnia Konferencji, było wręczenie dyplomów uznania dla osób, które przyczyniły się do rozwoju i popularyzacji uprawy krzewów jagodowych w Polsce. Wśród wyróżnionych znaleźli się mgr Danuta Chlebowska, dr Jan Danek, dr Józef Gwozdecki, dr Józef Kleparski, doc. dr hab. Wiesława Lenartowicz, doc. dr hab. Kazimierz Smolarz oraz dr Paweł Wawrzyńczak.

Pierwszy dzień Konferencji poświęcony uprawie malin, porzeczek i agrestu (omówiono tematy związane z hodowlą nowych odmian, ochroną plantacji krzewów jagodowych przed szkodnikami, chorobami i chwastami oraz kosztami produkcji owoców jagodowych i wielkością ich spożycia w Polsce i zagranicą) odbył się w Kinoteatrze Polonez w Skierniewicach i zgromadził ok. 300 osób, natomiast drugi - dotyczący uprawy borówki wysokiej oraz mało znanych krzewów jagodowych (zagadnienia związane z hodowlą odmian borówki wysokiej oraz możliwością jej uprawy z uwzględnieniem ochrony, nawadniania i fertygacji) w Oddziale Sadownictwa Instytutu Ogrodnictwa i uczestniczyło w nim ok. 180 osób. Na Konferencji wygłoszono łącznie 25 referatów.

Dr Mariusz Lewandowski

IV Wystawa Tulipanów

W dniach 23-25 marca 2012 odbyła się IV Wystawa Tulipanów w Wilanowie. Organizatorami wystawy było Muzeum Pałac w Wilanowie oraz Stowarzyszenie Producentów Ozdobnych Roślin Cebulowych. Patronat nad wystawą objął Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach. Na wystawie w oranżerii zaprezentowano 5 tys. kwiatów tulipanów 100 różnych odmian. Kwiaty pochodziły z 24 polskich gospodarstw ogrodnich - członków Stowarzyszenia. Aranżację wystawy wykonały Magdalena Birula-Białynicka i Karolina Ładyżyńska z Pracowni Florystycznej „Wrzosowisko” w Warszawie oraz Monika Bębenek z uczennicami Szkoły Floryst-

ycznej „Zielone Horyzonty” w Opolu. Wystawie towarzyszyły prelekcje nt. historii i zasad uprawy tulipanów wygłoszone przed dr. Dariusza Sochackiego i dr Jadwigę Treder z Instytutu Ogrodnictwa oraz warsztaty florystyczne, plastyczne i przyrodnicze dla dzieci. Wystawa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających (6,5 tys. gości) oraz mediów (TVP1, TVP3, Polsat, Telewizyjny Kurier Warszawski). Patronem medialnym wystawy był miesięcznik „Owoce Warzywa Kwiaty”.

Dr Mariusz Lewandowski

Z wizytą w firmie *Hortulus*

W dniu 25 maja 2012 roku odbyło się kolejne spotkanie plenerowe członków i sympatyków Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, w którym wzięły udział 32 osoby. Tym razem celem naszej wyprawy było wyjątkowe miejsce w środkowej części Pomorza - firma *Hortulus*, której właścicielami są absolwenci naszego Wydziału - Iwona i Piotr Bigońscy. Swoją pomorską przygodę w Dobrzycy rozpoczęli w roku 1990, kupując opuszczone gospodarstwo o powierzchni 10 hektarów. Obecnie *Hortulus*, czyli „ogródek”, obejmuje Szkółkę Roślin Ozdobnych o powierzchni około 70 ha, Ogrody tematyczne, Centrum Ogrodnicze wraz z marketem „Ogród i Galeria” oraz Caffèbar „Barwinek”.

Po przerwie kawowej, w której towarzyszyli nam Właściciele, wyruszyliśmy na zwiedzanie ich „ogródka”. Wędrówkę rozpoczęliśmy od przepięknego Ogrodu skalnego, łączącego się z pełnym symboli Ogrodem

japońskim, a ze znajdującej się w Ogrodzie na skarpie platformy widokowej, podziwialiśmy Ogród francuski. Następnie dotarliśmy do wizytówki *Hortulusa* czyli Ogrodów zmysłów, w których każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Gra barw, dźwięków, światła i cienia tych ogrodów, a także ich woń z pewnością na długo pozostaną w naszej pamięci oraz na setkach fotografii.

Odwiedziliśmy także tereny, na których powstają nowe założenia ogrodowe oraz imponująca wieża widokowa. Następnie sporo czasu poświęciliśmy na zakupy w firmowym Centrum Ogrodniczym. Po uczcie duchowej, wspaniałą ucztę dla ciała zafundowali nam Właściciele. Wyśmienity posiłek w plenerze zakończył naszą wizytę w tym przepięknym miejscu.

Pełni estetycznych wrażeń, wzbogaconych przez wspaniałą pogodę oraz podziwu dla pracy Państwa Bigońskich, z pieśnią na ustach wracaliśmy do Poznania.

Dr inż. Jolanta Lisiecka

XV Dzień Otwartych Drzwi Instytutu Ogrodnictwa

W dniu 14 czerwca 2012 roku już po raz piętnasty Oddział Sadownictwa Instytutu Ogrodnictwa otworzył podwoje Sadu Doświadczalnego w Dąbrowicach dla sadowników z Polski i zagranicy w ramach spotkań nauki z praktyką. Tegoroczne spotkanie miało na celu zapoznanie przybyłych sadowników z nowościami technologicznymi i odmianowymi w badaniach prowadzonych w Sadzie Doświadczalnym IO w Dąbrowicach. Prof. dr hab. Franciszek Adamicki Dyrektor Instytutu Ogrodnictwa przywitał zaproszonych gości, przedstawicieli firm, sponsorów oraz uczestników, którzy mimo deszczowej aury licznie przybyli z całej Polski. Przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dr Włodzimierz Kowalski odczytał list od ministra skierowany do organizatorów i uczestników spotkania. Część merytoryczną spotkania poprowadził prof. dr hab. Lech Michalczyk - Zastępca Dyrektora IO ds. naukowych. Kierownicy zakładów Instytutu Ogrodnictwa wygłosili krótkie prelekcje dotyczące głównie sytuacji sadownictwa w bieżącym roku oraz najważniejszych kierunków badań prowadzonych w zakładach naukowych Instytutu Ogrodnictwa. Prof. dr hab. Edward Żurawicz omówił nowe odmiany wyhodowane pod jego kierownictwem w Zakładzie Hodowli Roślin Sadowniczych IO. Warunki pogodowe panujące wiosną miały wpływ nie tylko na zawiązywanie owoców, lecz także w dużym stopniu decydowały o występowaniu chorób w sadach i jagodnikach. Na ten temat wypowiadali się prof. dr hab. Piotr Sobiczewski oraz dr hab. Barbara Łabanowska prof. IO. Podstawowe błędy w technice opryskiwania sadów omówił prof. dr hab. Ryszard Hołownicki, a dr Elżbieta Rozpara - stan sadów, jagodników i szkółek po zimie 2011/2012. Po wystąpieniach pracowników naukowych Instytutu goście mieli okazję zapoznać się z 25 doświadczeniami prowadzonymi w Sadzie

Doświadczalnym IO w Dąbrowicach. Uczestnicy spotkania zostali podzieleni na grupy tematyczne, a następnie wraz z kierownikami poszczególnych doświadczeń oglądali kwatery z interesującymi ich gatunkami roślin sadowniczych. Zarówno w czasie zwiedzania Sadu, jak i podczas indywidualnych konsultacji z pracownikami naukowymi Instytutu zainteresowane osoby mogły uzyskać informacje i fachowe porady związane z uprawą poszczególnych gatunków. Przez cały czas trwania spotkania prezentowane były również projekty badawcze realizowane w Instytucie Ogrodnictwa, tj. BIOREWIT, PROZA, „Nowa technologia wyprowadzania materiałów wyjściowych w hodowli mieszańców F1 marchwi”, „Wykorzystanie technologii wyprowadzania podwojonych haploidów marchwi z zastosowaniem androgenezy *in vitro* do hodowli mieszańców F1 i jej optymalizacja” oraz EkoTechProdukt, na którego stoisku odbyło się szkolenie dla producentów. Przybyli goście mogli zapoznać się z projektami oraz porozmawiać z pracownikami naukowymi, którzy je realizują. Dzięki Stowarzyszeniu Branży Grzybów Uprawnych każdy z uczestników Manewrów Ogrodniczych mógł wziąć udział w degustacji pieczarek z wielkiej patelni, która odbywała się w ramach Kampanii „Ja, pieczarka”. W czasie trwania imprezy prezentowało się z 35 firm z branży sadowniczej, które reklamowały swoje produkty oraz technologie. Wszyscy zainteresowani mogli również nabyć wydawnictwa Instytutu Ogrodnictwa. XV Dzień Otwartych Drzwi w Sadzie Doświadczalnym w Dąbrowicach odbył się dzięki wsparciu finansowemu sponsorów, firm: Bayer Crop-Science, BASF, Agrosimex i Hortpress. Patronat medialny nad imprezą objęły czasopisma: „Owoce Warzywa Kwiaty”, „Sad Nowoczesny” i „Jagodnik”.

Dr Mariusz Lewandowski

„Dzień melona”

W dniu 10.08.2012 r odbyło się spotkanie pod nazwą „Dzień melona”. W spotkaniu wzięło udział około 60 osób. Przybyłych gości powitał kierownik Katedry Genetyki Hodowli i Biotechnologii Roślin - prof. dr hab. Stefan Małepczy.

Wygłoszone zostały dwa referaty:

- Prace badawcze na rzecz hodowli w KGHIBR - prof. dr hab. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt,

- Nowe odmiany roślin warzywnych hodowli KGHIBR - drA. Korzeniewska.

Po dyskusji kończącej sesję referatową goście zaproszeni zostali do odwiedzenia Pola Doświadczalnego w Wolicy i degustacji potraw przygotowanych na bazie melonów pochodzących z hodowli KGHIBR.

Dr Wiesława Roston

Zjazd Katedr Genetyki, Hodowli Roślin, Nasiennictwa i Biotechnologii

W dniach 13-14 września 2012 roku w Krakowie, pod patronatem PTNO odbył się Zjazd Katedr Genetyki, Hodowli Roślin, Nasiennictwa i Biotechnologii. Organizatorami tego przedsięwzięcia byli pracownicy dwóch jednostek Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja: Katedry Hodowli Roślin i Nasiennictwa Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego oraz pracownicy Katedry Genetyki, Hodowli Roślin i Nasiennictwa Wydziału Ogrodniczego. W spotkaniu wzięło udział 58 uczestników z dziewięciu katedr uniwersytetów rolniczych i przyrodniczych w Polsce (SGGW Warszawa, UW-M Olsztyn, ZUT Szczecin,

UT-P Bydgoszcz, UP Poznań, UR Kraków). Przedmiotem zjazdu było przybliżenie uczestnikom aktualnych badań prowadzonych w poszczególnych jednostkach oraz analiza oferty dydaktycznej z zakresu genetyki, hodowli, nasiennictwa i biotechnologii roślin w świetle zmian jakie obecnie mają miejsce w organizacji procesu dydaktycznego na uczelniach wyższych. Dyskutowano konieczność unowocześnienia programów i metod nauczania tych przedmiotów oraz dostosowania ich do programów międzynarodowych.

Dr inż. Ewa Grzebelus

Konferencja Naukowa pt. Stan badań i kierunki rozwoju w żywieniu roślin ogrodniczych

Kraków-Krynica-Zdrój 20-21 września 2012

Podczas XIV Zjazdu Katedr Uprawy Roli i Nawożenia Roślin Ogrodniczych w Leśnym Zakładzie Doświadczalnym Uniwersytetu Rolniczego w Krynicy-Zdroju, odbyła się konferencja naukowa pt. *Stan badań i kierunki rozwoju w żywieniu roślin ogrodniczych*. W zjeździe, którego organizatorem była Katedra Uprawy Roli i Nawożenia Roślin Ogrodniczych Uniwersytetu Rolniczego, uczestniczyli naukowcy z Uniwersytetów Przyrodniczych w Lublinie, Poznaniu, Wrocławiu, ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz z Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach. W spotkaniu wzięli udział goście honorowi: nestor polskiego nawożenia **prof. dr hab. Jan Roman Starck**, **prof. dr hab. Józef Nurzyński**, **prof. dr hab. Wojciech Tyksiński** oraz **prof. dr hab. Stanisław Rożek**. Obecni byli także przedstawiciele firm nawozowych INTERMAG z Olkusza, Timac Agro Polska z Sierosława, TRADECORP-Poland z Kocmyrzowa oraz firma ANALITYK przedstawiająca szeroką ofertę wysokiej klasy sprzętu laboratoryjnego.

REFERATY I WSPÓŁPRACA

Konferencję uroczystie otworzył i powitał jej uczestników gospodarz XIV Zjazdu **J.M. Rektor prof. dr hab. Włodzimierz Sady** - kierownik Katedry Uprawy Roli i Nawożenia Roślin Ogrodniczych Uniwersytetu

Rolniczego w Krakowie. W swoim wystąpieniu nawiązał do historii spotkań katedr jednoimiennych i wyraził zadowolenie, że krakowski ośrodek, po raz kolejny, jest organizatorem zjazdu. Na końcu swojego wystąpienia J.M. Rektor życzył wszystkim owocnych obrad, nawiązania współpracy naukowej pracowników z różnych ośrodków i miłego pobytu w Krynicy-Zdroju.

Konferencja obejmowała szeroki zakres tematyki dotyczącej uprawy, nawożenia i żywienia roślin ogrodniczych. W ramach trzech sesji, prowadzonych przez: **dr hab. Zenię Michałojć**, **prof. UP, prof. dr hab. Stanisława W. Gawrońskiego** i **prof. dr hab. Andrzeja Komosę**, zaprezentowano 5 referatów przygotowanych przez naukowców reprezentujących różne ośrodki. Referaty przedstawili:

- dr inż. Maciej Bosiacki - *Ocena przydatności miskanta olbrzymiego (*Miscanthus x giganteus* Greef i Deu.) do fitoekstrakcji metali ciężkich z gleb* (UP Poznań) "

- dr inż. Piotr Chohura - *Optymalizacja nawożenia azotem kapusty głowiastej białej z uwzględnieniem formy i dawki tego składnika* (UP Wrocław)

- dr hab. Barbara Łata - *Stężenie i dystrybucja związków biologicznie aktywnych u *Malus domestica* Borkh: wpływ czynników endo i egzogennych* (SGGW Warszawa)

- dr hab. Marzena Błazewicz-Woźniak prof. UP - *Plonotwórcza i fitosanitarna rola roślin międzyplonowych w bezorkowej uprawie marchwi* (UP Lublin)- dr hab. Iwona

Domagała-Świątkiewicz - *Ryzosfera - powrót do przyszłości* (UR Kraków).

Każdemu wystąpieniu towarzyszyła ożywiona dyskusja dotycząca poruszanych zagadnień. **Prof. dr hab. Tadeusz Kęsik**, podczas czwartej sesji, poprowadził dyskusję nad zgłoszonymi pracami naukowymi z poszczególnych ośrodków naukowych i sprawami dydaktycznymi.

WYSTĄPIENIA SPONSORÓW

Podczas konferencji wystąpienia mieli także sponsorzy - przedstawiciele firm: **Ewa Kowalczyk** (ANALITYK), **Łukasz Kutermach** (INTERMAG), **Artur Kozera** (Tamac Agro Polska) oraz **Andrzej Zbroja** (TRADECORP-Poland).

W drugim dniu konferencji odbyła się wycieczka do malowniczego słowackiego miasteczka Bardejowa.

*mgr inż. Roksana Rakoczy
dr inż. Agnieszka Lis-Krzyściń*

Fot. dr inż. S. Smoleń

24 Międzynarodowe Sympozjum EUCARPIA - Sekcja Roślin Ozdobnych „Ornamental Breeding Worldwide”

W dniach 2-5 września 2012 roku odbyło się w Centralnej Bibliotece Rolniczej w Warszawie 24 Międzynarodowe Sympozjum EUCARPIA - Sekcja Roślin Ozdobnych (24 International EUCARPIA Symposium - Section Ornamentals) pt. „Ornamental Breeding Worldwide”. Sympozjum zorganizowane przez Instytut Ogrodnictwa przy współpracy z Komitetem Nauk Ogrodniczych PAN oraz Polskim Towarzystwem Nauk Ogrodniczych, pod auspicjami Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych oraz organizacji EUCARPIA zgromadziło 150 uczestników z 26 krajów świata. Podczas sympozjum wygłoszono 40 referatów i doniesień konferencyjnych oraz zaprezentowano ponad 80 plakatów w następujących sesjach tematycznych: Znaczenie bioróżnorodności; Krzyżowanie oddalone; Hodowla mutacyjna i poliploidyzacja; Markery molekularne; Inżynieria genetyczna; Hodowla odpornościowa; Hodowla ukierunkowana na cechy dekoracyjne i trwałość pozbiorniczą; Różne. Na dzień konferencji wydano drukiem zarówno Książkę Abstractów (www.ornamentalbreeding2012.pl/book-of-abstracts/), jak i tom Acta Horticulturae Nr 953 (www.actahort.org).

Sympozjum towarzyszyła wystawa odmian roślin ozdobnych polskiej hodowli. Swoje odmiany zaprezentowali: W. Legutko - Przedsiębiorstwo Hodowlano-Nasienne (dalej), Szkołka Pojemnikowa Clematis W. Piotrowski i S. Marczyński z Pruszkowa (powojniki), Krakowska Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze POLAN (astrzy chińskie, Iwie paszcze), Vitroflora (lawenda), Szkołki Kurowscy z Końskowoli (cisy i berberysy), Szkołka Krzewów Ozdobnych Sylwester Tomszak (formy „czarcich miotł” krzewów iglastych), Szkołka Roślin Ozdobnych Maria i Janusz Szewczyk z Krzywaczki (berberys i klon). Wystawa została zaaranżowana przez pracowników Instytutu pod kierunkiem Danuty Polkowskiej. 6 września 2012 odbyła się posympozjalna wycieczka zawodowa, w której programie znalazły się wizyty w Szkółce Pojemnikowej Clematis W. Piotrowski i S. Marczyński w Pruszkowie, Laboratorium Kultur Tkankowych Macieja Norwy w Piasecznie oraz Szkołki Roślin Ozdobnych Kurowscy w Końskowoli. Następne sympozjum z tej serii odbędzie się w Belgii w 2015 roku.

Dr Mariusz Lewandowski

„XVI Dzień Otwarty w Sadzie Doświadczalnym SGGW w Wilanowie”

2 września 2012 odbyło się coroczne ogólnopolskie spotkanie zorganizowane przez Katedrę Sadownictwa, z udziałem członków OW PTNO, pod nazwą „XVI Dzień Otwarty w Sadzie Doświadczalnym SGGW w Wilanowie”. Spotkanie odbyło się na terenie Pola Doświadczalnego Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. Na spotkanie przybyło około 1500 osób, głównie producentów-sadowników. Przybyłych gości przywitał prof. dr hab. Kazimierz Tomala. Jak co roku, uczestnicy mittingu zapoznawali się z wynikami badań prowadzonych w obiekcie doświadczalnym w Wilanowie, a z tematyką doświadczeń zapoznawali przybyłych gości pracownicy Katedry Sadownictwa. W ramach dnia otwartego odbyła się również konferencja naukowa p.t. „Czynniki wpływające na plonowanie i jakość owoców roślin sadowniczych”.

Na konferencji zaprezentowano następujące doniesienia: „XX lat pracy Stowarzyszenia Polskich Szkółkarzy” - P. Grel; „13 lat jabłoni odmiany 'Elise' na 21 podkładkach” - E. Jadczyk-Tobiasz, A. Sadowski., K. Molska i R. Dziuban; „Ocena przydatności podklonów podkładki M.9 dla jabłoni 'Elise' na podstawie wieloletnich badań” - D. Wrona, W. Kowalczyk, S. Przybyłko i P. Sitarska; „Wydajność aparatu fotosyntetycznego oraz produktywność gruszy odmiany 'Konferencja' w zróżnicowanych warunkach nawadniania i zaopatrzenia w potas” - K. Bosa, E. Jadczyk-Tobiasz, H.M. Kalaji i M. Majewska;

„Nekrotyczna plamistość liści jabłoni - problem odmiany 'Golden Delicious' i nie tylko” - S. Przybyłko, D. Wrona i C. Piestrzeniewicz;

„Parazytoidy larwalne owocówki jabłkóweczki (*Laspeyresia pomonella* L.), ich występowanie w Polsce i znaczenie w integrowanej produkcji owoców” - E. Pitera;

„Problematyka podatności jabłoni na parcha i hodowli odmian odpornych” - S. Przybyłko, D. Wrona i C. Piestrzeniewicz;

„Nowe techniki biotechnologiczne w hodowli roślin sadowniczych” - A.A. Przybyła;

„Przyczynek do hodowli borówki wysokiej” - C. Piestrzeniewicz i T. Krupa;

„Wpływ 1-MCP i terminu umieszczenia owoców w KA na jakość i zdolność przechowalniczą jabłek odmiany 'Sampion' zebranych w dwóch terminach” - K. Tomala, U. Ogłodzińska, M. Wiewiór, M. Stępniewska i R. Dziuban;

„Wpływ preparatu "SmartFresh" na zdolność przechowalniczą jabłek odmiany 'Braeburn Red' w warunkach normalnej i kontrolowanej atmosfery” - K. Tomala, A.Y.A. Al-Sharif, M. Piątkowski, M. Stępniewska i R. Dziuban;

„Jakość i zdolność przechowalniczą jabłek dokarmianych wapniem” - K. Tomala i P. Pruszkowski

„Ocena jakości owoców mini kiwi (*Actinidia arguta*) w czasie przechowywania” - T. Krupa i K. Jeziorek.

Dr Wiesława Roston

XLII Międzynarodowe Colloquium Biometryczne

W dniach 9-12 września 2012 roku w Hotelu Dworek w Skierniewicach odbyło się XLII Międzynarodowe Colloquium Biometryczne. Konferencja ta zorganizowana była przez Instytut Ogrodnictwa oraz Katedrę Doświadczalnictwa i Bioinformatyki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie przy współpracy z Polskim Towarzystwem Biometrycznym oraz Polskim Towarzystwem Nauk Ogrodniczych. W konferencji udział wzięło 50 specjalistów z zakresu metod matematycznych, statystycznych, biometrycznych i informatycznych oraz ich zastosowań w naukach biologicznych, rolniczych, medycznych i przyrodniczych, zwłaszcza w genetyce i hodowli roślin uprawnych, biotechnologii, uprawie roślin rolniczych i ogrodniczych, z licznych uczelni i ośrodków naukowych w Polsce, a także zaproszeni goście z Czech i Francji.

Podczas konferencji wygłoszono 19 wykładów i doniesień konferencyjnych w pięciu sesjach plenarnych oraz zaprezentowano 13 plakatów. Na dzień konferencji wydano drukiem zarówno książkę Abstractów, jak i 42 tom Colloquium Biometricum, zawierający prace naukowe prezentowane podczas konferencji. W trakcie konferencji odbyła się wycieczka zawodowa, w której programie znalazło się m. in. zwiedzanie Sadu Doświadczalnego Instytutu Ogrodnictwa w Dąbrowicach, a także Sadu Pomologicznego IO oraz Stacji Doświadczalnej Katedry Chemii Rolnej SGGW w Skierniewicach. Następne Colloquium Biometryczne zorganizowane będzie przez Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach w pierwszej połowie września 2013 roku.

Dr Mariusz Lewandowski

Seminarium „Dyniowate dla zdrowia”

5.10.2012 r. odbyło się seminarium „Dyniowate dla zdrowia” zorganizowane pod patronatem Dziekana Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu prof. dr hab. K. Niemirowicz-Szczytt, kierownika Katedry Genetyki Hodowli i Biotechnologii Roślin prof. dr hab. S. Malepszego oraz przewodniczącego Oddziału Warszawskiego PTNO dr hab. D. Wrony. Seminarium zaszczylicili swoją obecnością pracownicy MRiRW, IHAR, IBB, przedstawiciele firm nasiennych, pracownicy SGGW, doktoranci i studenci. Przybyłych gości przywitał prof. dr hab. Stefan Malepszy oraz prof. dr hab. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt.

W czasie sesji referatowej zaprezentowane zostały dwa referaty:

- Badania nad zastosowaniem pasz wytwarzanych z nowych odmian dyni w żywieniu zwierząt gospodarskich - dr A. Łozicki (WnoZ KŻZiGP);

- Ekspedycja na Litwę - bank genów - dr A. Korzeniewska.

Po dyskusji kończącej sesję referatową goście mieli okazję podziwiać piękną wystawę owoców dyni oraz skosztować potraw przygotowanych na bazie tego warzywa.

Dr Wiesława Roston

Hołd dla drzew

„Cywilizacje bez drewna istnieć mogą,
bez drzew nigdy”

Pojawienie się na Ziemi i sukces ewolucyjny drzew

Pierwsze prawdziwe drzewo *Archaeopteris* pojawiło się na Ziemi około 300 milionów lat temu. Jego zdrewniały pień miał obwód około 125 cm, rozległe korzenie, rozwijało pąki i przyrastało w cyklu rocznym. Pojedyncze okazy dożywały 50 lat. Wraz z rozprzestrzenianiem się *Archaeopteris* na Ziemi, szybko zwiększała się ilość tlenu zgromadzonego w atmosferze, torowało to drogę do kolonizacji planety przez nowe organizmy żywe, w tym ssaki. Klimat kolejnych epok w rozwoju Ziemi sprzyjał rozwojowi drzew. W okresie trzeciorzędowym drzewa tworzące lasy opanowały niemal wszystkie lądy Ziemi. Można powiedzieć, że osiągnęły wspaniały sukces ewolucyjny. Po tych sprzyjających okresach dla drzew nastąpiły epoki lodowcowe, które wywarły niszczący wpływ na ekosystemy wszystkich kontynentów, zwłaszcza Europy. Po zakończeniu ostatniej epoki lodowcowej około 12 tysięcy lat temu, klimat na Ziemi ponownie sprzyja rozwojowi drzew, nawet na obszarach chłodniejszych. Dzięki takim szczególnym cechom, jak np. zwycięskie współzawodnictwo o dostęp do światła (umożliwiają im to mocne, grube i wysokie pnie), rozbudowane systemy korzeniowe (pozwalają na czerpanie wody nawet z głębokich warstw gleby i jej magazynowanie) oraz przystosowania morfologiczne i anatomiczne do oszczędnej gospodarki wodą, sprawiają, że drzewa są jedną z najbardziej skutecznych i wszechstronnych grup roślin. A jest ich na Ziemi około 80 tysięcy gatunków. **Uważa się iż drzewo jest najbardziej syntetycznym wyrazem sił przyrody**, czyli doskonałość i perfekcja. „Drzewo - obraz doskonałej budowy, widowisko czarujące, zjawiające się przed naszymi oczyma w porządku bez zarzutu, choć w arabeskach najbardziej fantastycznych: Matematycznie wymierzona gra gałęzi, mnożących się każdej wiosny, jak na nowo otwierająca się dłoń. Liście tak prawidłowo unerwione. Przykrycie nad nami między niebem a ziemią. Wspaniała zasłona w pobliżu naszych oczu. Przyjemna skala umieszczona pomiędzy naszymi sercami i oczyma a ewentualną geometrią naszych budowli. Cenne narzędzie w ręku urbanisty” (Le Corbusier - słynny architekt i urbanista szwajcarski).

Drzewa tworzące lasy, zwłaszcza te tropikalne deszczowe w dorzeczu Amazonki wraz z oceanami są głównymi producentami tlenu dla wszystkich organizmów na Ziemi, oddychających powietrzem zawierającym ten pierwiastek.

Największe żywe organizmy na Ziemi

Drzewa to największe żywe organizmy na Ziemi. Najwyższym znanym gatunkiem drzewa tropikalnego o wysokości 89 m jest *Araucaria hunsteinii* występująca na Nowej Gwinei, spokrewniona z araukarią chilijską (*A. araucana*).

Według kryterium objętości **największym pojedynczym organizmem na Ziemi na obszarze klimatu nietropikalnego jest mamutowiec olbrzymi** (*Sequoiadendron giganteum*), nazywany „**General Sherman**”. Drzewo to rośnie w Parku Narodowym Mamutowców na terenie stanu Kalifornia w USA (Sequoia National Park, Giant Forest). Ma ono 83,5 m wysokości, 8,25 m średnicy, czyli 25,9 m

obwodu. Objętość jego pnia wynosi 1489 m³, a całkowitą masę (wagę) tego olbrzyma wraz z korzeniami i gałęziami szacuje się na około 1200 ton (1.200.000 kg). Wiek ocenia się na 2500-3000 lat. Drugim o największej objętości jest mamutowiec „**Washington**” - ma 1394 m³, wysokość 77,4 m i obwód 26,7 m. Trzeci pod względem objętości „**General Grant**” - ma 1357 m³, wysokość 81,1 m i obwód pnia 27,8 m, rośnie w Kings Canyon National Park, Grant Grove. Okazy już nieistniejące miały podobno jeszcze większe wymiary. W Polsce największy okaz tego gatunku rośnie we wsi Brwice k. Chojny w woj. zachodniopomorskim. Ma ponad 27 m wysokości, 361 cm obwodu pnia i 117 lat.

„General Sherman” nie jest jednak najwyższym drzewem na Ziemi. Palmę pierwszeństwa dzierży obecnie spokrewniona z mamutowcem sekwoja zawsze zielona (*Sequoia sempervirens* „Sir Isaac Newton”) mająca wysokość 95 m i objętość 940 m³ (Dirr 1998). Rośnie w Prairie Creek Redwoods State Park również w Kalifornii (USA).

Za najgrubsze drzewo świata uchodzi cypryśnik ostroigielkowy, lepiej znany jako meksykański (*Taxodium mucronatum*). Obwód jego pnia wynosi aż 60 m!, a wysokość 39 m. Przypisuje mu się wiek do 10 tysięcy lat, co jest mało realne. Najprawdopodobniej jest to grupa drzew zrosniętych pniami, w wieku około 1000 lat. Obwód mierzony był przy ziemi, wraz z wszystkimi załamaniem pni. Drzewo to rośnie w Santa Maria del Tule w pobliżu południowomeksykańskiego miasta Oaxaca, na terenie posesji kościelnej (Dirr 1998, Seneta 1981).

Najstarszym zaś drzewem świata jest niepozorna w porównaniu z tymi gigantami **sosna długowieczna** (*Pinus longaeva*) rosnąca w Górach Białych w Kalifornii. Okaz nazywany „Methuselah” („Matuzalem”) ma ponad 4700 lat. Drewno tej sosny przesyczone obficie żywicą nie próchnieje, dlatego dr Edward Schulman był w stanie wwiercić się w jej pień do rdzenia i policzyć słoje przyrostów rocznych. Gdy drzewo tej sosny rozwijało się w siewkę, w starożytnym Egipcie budowano piramidy.

W Europie za najstarsze drzewo, liczące około 4000 lat (?) uchodzi cis pospolity (*Taxus baccata*), rosnący w szkockiej miejscowości Perthshire. Wiek słynnych oliwek (*Olea europaea*) rosnących w Ogrodzie Getsemani (Ogrójec) w Jerozolimie szacuje się na 2 tysiące lat (co jest mało prawdopodobne). W Polsce, podobnie jak w Europie, najstarszym drzewem liczącym ponad 1250 lat jest cis pospolity z Henrykowa Lubańskiego w województwie dolnośląskim. Obwód jego pnia przekracza 500 cm. Rekordzistą polskim ze względu na grubość pnia jest dąb szypułkowy „Napoleon” (*Quercus robur* „Napoleon”). Obwód jego pnia wynosi 1052 cm. Ma około 720 lat. Nie wiadomo jak długo będzie jeszcze żył, ponieważ w ostatnich latach był dwukrotnie podpalany. Rośnie (trwa jeszcze) w miejscowości Mielno w gminie Zabór w woj. lubuskim. Biorąc pod uwagę nie tylko grubość, ale także wysokość, wygląd i stan korony, to pierwsze miejsce wśród rodzimych dębów przypadłoby dębowi szypułkowemu „Chrobry” z Piotrowic koło Szprotawy w woj. lubuskim. Obwód 1007 cm, piękna cylindryczna kłoda i rozbudowana jej nasada tworzą imponującą całość. Dąb ten uważany jest przez znawców tematu za jeden z trzech najpiękniejszych dębów na na-

szym kontynencie! Wyprzedzają go tylko sławny angielski „Majesty” o obwodzie 1236 cm i „Ivenackereiche” z Niemiec o obwodzie 1100 cm. Najbardziej popularny dąb „Bartek” z Zagnańska w woj. świętokrzyskim ma obwód 963 cm i około 680 lat. Jest także mocno zniszczony i trwa dzięki liczным i częstym zabiegom pielęgnacyjnym.

Z tymi olbrzymami wiąże się zagadnienie drzew pomnikowych (Pomników Przyrody). Według danych z 2002 r. na terenie naszego kraju status taki miało 104 998 drzew. Najwięcej - 36 112 drzew pomnikowych stanowiły lipy drobnolistne (*Tilia cordata*), najgrubsza miała obwód 1050 cm. Najliczniej były reprezentowane w województwach mazowieckim, wielkopolskim i lubelskim, najmniej licznie - na Śląsku. Na drugim miejscu znalazł się dąb szypułkowy (*Quercus robur*) w liczbie 28 194 drzew. Najgrubszy miał obwód 1052 cm. Najwięcej było ich w województwach wielkopolskim, kujawsko-pomorskim i mazowieckim, najmniej w świętokrzyskim, dolnośląskim i opolskim. Pomnikowych drzew lipy szerokolistnej (*Tilia platyphyllos*) było 1005, a dębu bezszypułkowego (*Quercus petraea*) było 850.

Drzewa dla człowieka

Jedno z przysłów arabskich głosi, że „Palma jest kolebką rodzaju ludzkiego”. Liczne gatunki palm to drzewa np. palma daktylowa (*Phoenix dactylifera*) osiąga wysokość do 35 m. Uprawiana jest już od około 8000 lat p.n.e. W Starym Testamencie wymieniona jest 48 razy. Uchodzi m.in. za symbol nieśmiertelności i zwycięstwa. Wszystkie części palmy były pożyteczne - pnie, liście, owoce, nasiona. Od dawnych czasów do dzisiaj służą człowiekowi np. oliwka europejska, figowiec - pospolity (*Ficus carica*) dostarczający smacznych, jadalnych owoców, granatowiec właściwy (*Punica granatum*), migdałowiec pospolity (*Prunus dulcis*), orzech włoski (*Juglans regia*), szarańczyn strąkowy (*Ceratonia siliqua*), pistacja palestyńska (*Pistacia terebinthus*), cedr libański (*Cedrus libani* subsp. *libani*), hebanowiec cejloński (*Diospyros ebenum*) i wiele innych dostarczających rozmaitych surowców i produktów spożywczych. W naszej strefie klimatycznej od dawna delekujemy się smaczными owocami np. jabłoni, gruszy, śliwy, czereśni, wiśni.

Drewno pozyskiwane z drzew od tysięcy lat stanowi bardzo cenny budulec domostw, a jego właściwości opałowe odkrył już człowiek pierwotny. Biomasa pochodzenia leśnego stanowi obecnie główne paliwo biomasowe w Polsce. Elektrownie zawodowe i przemysł drzewny spalają rocznie szacunkowo około 500 tysięcy ton (600 tysięcy m³). Ostatnio uważa się, że biomasa pochodząca z likwidacji nisko produktywnych sadów oraz z gałęzi usuwanych podczas prac pielęgnacyjnych w sadach i z różnego rodzaju terenów zieleni również powinna służyć jako paliwo. Na specjalną uwagę zasługuje brazylijski gatunek drzewa *Copaifera lansdorii* z rodziny bobowatych (Fabaceae). Rodzaj *Copaifera* reprezentowany jest w Brazylii przez 16 gatunków. *C. lansdorii* osiąga około 30 m wysokości i 30-40 cm średnicy pnia. Drzewo to wytwarza specyficzną żywicę węglowodorową, która bez wstępnej przeróbki może służyć jako paliwo do napędzania silników samochodowych. Nieznacznych zmian wymaga tylko silnik. Brazylijczycy wiążą z tym drzewem duże nadzieje, w związku z pojawiającymi się co pewien okres symptomami kryzysu paliwowego. Gatunki roślin drzewiastych z rodzajów np.: *Prosopis*, *Parkia*, *Gleditsia*, *Acacia*, *Ceratonia*, *Pithecellobium* z rodziny bobowatych, uprawiane w warunkach polowych na obszarach ciepłych z trawami jako roślinami okrywowymi nie

Dąb „Napoleon” fot. W. Danielewicz

wymagałyby uprawy gleby, nawadniania i nawożenia azotem, a dostarczałyby wysokich plonów nasion o dużej zawartości białka oraz utrzymywałyby glebę w dobrej strukturze. Taka zintegrowana, kontrolowana populacja roślinna, połączona z wypasem zwierząt mogłaby w niektórych częściach świata złagodzić lub nawet rozwiązać problemy wyżywienia ludności.

Drzewa jako filtry biologiczne usuwają z atmosfery dwutlenek węgla, pochłaniają także dwutlenek siarki powstały w wyniku spalania węgla, fluorowodor oraz czterofluorki wydzielane przez huty stali i fabryki nawozów sztucznych, a także freon pochodzący z uszkodzonych klimatyzatorów i lodówek. Wykazano, że drzewa na obszarze dużego miasta Chicago, co roku usuwają z atmosfery 234 tony lotnych zanieczyszczeń. Ale istnieją drzewa wydzielające do atmosfery znaczne ilości lotnych związków organicznych. Są nimi np. eukaliptusy, dęby i topole. Dziesięć tysięcy eukaliptusów emituje co godzinę około 10 kg takich związków, co stanowi ekwiwalent rozlania 54 litrów benzyny. W ostatecznym bilansie drzewa wychodzą korzystnie. One również są uszkodzane oraz giną od rozmaitych zanieczyszczeń występujących w wysokich stężeniach.

Inne wykorzystanie drzew

Drzewa były i nadal są czczone przez ludzkość. Wierzą, że mają mistyczną moc, że są w stanie przepowiadać przyszłość, a nawet że kryje się w nich klucz do tajemnicy nieśmiertelności. Pradawni mieszkańcy Anglii wierzyli, że ludzie są potomkami dębów.

Współczesna medycyna korzysta z około 2000 gatunków drzew. Wspominam tylko o trzech. Miłorząb dwukłapowy (*Ginkgo biloba*) wykorzystywany jest w leczeniu schorzeń wieńcowych oraz zaników pamięci. Lek ekstrahowany z jego liści prowadzi do odkurczenia naczyń krwionośnych, co z kolei poprawia ukrwienie rozmaitych narządów, zwłaszcza mózgu. Cis krótkoigłowy (*Taxus brevifolia*) pochodzący z Ameryki Północnej, zawiera w korze alkaloid taksol, przydatny w leczeniu niektórych postaci ra-

Dąb „Chrobry” fot. W. Danielewicz

ka u ludzi. Australijskie drzewo *Castanospermum australe*, zawiera alkaloid kastanosperminę, zdolny do neutralizacji wirusa HIV wywołującego AIDS.

Popularny napój kawa pochodzi z drzew o nazwie kawa arabska (*Coffea arabica*), kawa kongijska (*C. canephora*) i kawa liberyjska (*C. liberica*). Ponad 90 procent wykorzystywanego na świecie kauczuku pochodzi z kauczukowca brazylijskiego (*Hevea brasiliensis*). Korek pozyskuje się z pni dębu korkowego (*Quercus suber*) występującego na obszarze śródziemnomorskim.

Wreszcie drzewa ozdobne to olbrzymia i ważna grupa dla ozdoby ogrodów i różnego rodzaju terenów zieleni w miastach i na wsi. Znajdziemy tutaj gatunki i odmiany kwitnące wiosną, latem, dekoracyjne jesienią i zimą. Wiosną podziwiamy m.in. kwitnące magnolie, wiśnie japońskie, złotokap (*Laburnum*) czy dawidkę chińską (*Davidia involucrata*). Latem kwitną np. tulipanowiec amerykański (*Liriodendron tulipifera*), surmia bignoniowa (*Catalpa bignonioides*), robinie, lipy i inne liczne gatunki. Jesień to pora barwnych liści m.in. klonów, w tym palmowego (*Acer palmatum*) i japońskiego (*A. japonicum*), grujecznika japońskiego (*Cercidiphyllum japonicum*), parocji perskiej (*Parrotia persica*) i innych drzew. Zimą urozmaicają zawsze

zielone drzewa iglaste - sosny, świerki, jodły, żywotniki itp. Ozdobną korę mają brzozy, zwłaszcza papierowa (*Betula papyrifera*) i pożyteczna 'Jacquemontii' (*B. utilis* 'Jacquemontii'), platan klonolistny (*Platanus ×hispanica* 'Acerifolia') czy klon strzępolistny (*Acer griseum*).

O niezbędności drzew zwłaszcza w mieście tak napisał Le Corbusier: „Nie ma drzew w mieście. Tak jest. Drzewo - przyjaciel człowieka, symbol każdej organicznej twórczości. Obecność przyrody w mieście wokół naszych prac lub naszych zabaw. Drzewo, od lat tysięcy towarzysz człowieka! Słońce, przestrzeń i drzewa uznałem za materiały podstawowe urbanisty, na których opierają się istotne radości. Twierdząc tak, chciałem by człowiek w mieście powrócił do serca swego naturalnego środowiska, swych podstawowych wzruszeń. Pozbawiony drzew jest oto sam wśród sztuczności swych własnych tworów. Dopuszczalne jest, by czasem, w szczególnie uroczystych okazjach, wypowiadał się w surowości, czystości i sile swej geometrii. Lecz pozbawiony drzew na częściowej lub całkowitej przestrzeni swych miast, w nielicznych przypadkach, gdy nic nie jest zharmonizowane, gdy wszystko jest niezręczne, brutalne, smutny jest, nagi i biedny, zagubiony w niepewności ginącego porządku, w dowolności fatalnego chaosu”.

Dlatego warto pamiętać, że obiekt sztuczny można wybudować w ciągu jednego roku, a na drzewo - by służyło człowiekowi - trzeba czekać kilkadziesiąt lat. Zanim zamierzysz się na DRZEWO, zastanów się po wielokroć! Bo może cię spotkać to, co Fryderyk Schiller napisał w Wilhelmie Tellu: „Czy to prawda Tato, że tam na wierzchu góry, poniżej urwiska nie można drzewa rąbać, bo krew z niego tryska? Stary pastuch tak dowodzi, że to las zakazany i z grobu po zgonie ręka wyrośnie temu, co ten las uszkodzi”.

Kolejne cywilizacje powstawały i upadały, ale podziw i uwielbienie dla drzew bynajmniej nie przemijały. Stały się trwałym składnikiem naszej kultury. Dobitnie przedstawił to angielski myśliciel John Ruskin, który tak wyraził zachwyt: „Jakżeż wielką była myśl Boga, gdy wymyślił DRZEWO!”

Korzystałem z: Russell T., Cutler C., Walters M., 2008. Drzewa Świata. TAIWPN UNIVERSITAS Kraków. Dirr M.A., 1998. Manual of Woody Landscape Plants. Stipes Publishing L.L.C. Champaign, Illinois. Seneta W., 1981. Drzewa i krzewy iglaste. PWN. Warszawa. Zielonko A., 1968. Architektura krajobrazu a dendrologia. Roczn. Dendrol. 22: 5-11. Zarzyński P., 2003. Liczba pomnikowych dębów i lip w Polsce. Roczn. Dendrol. 51: 57-64. Economic Botany 1982: 36-46. California's „Redwood” Trees: Giant Sequoia and Coast Redwood. National Parks, National Park Service, U.S. Department of the Interior. Panu Prof. dr. hab. Jerzemu Tumiłowiczowi z Arboretum SGGW w Rogowie dziękuję za konsultacje i dyskusję.

Prof. dr hab. Mieczysław Czekański

Planowane konferencje

Wydział Ogrodniczy UR i Oddział PTNO w Krakowie zapraszają do udziału w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z okazji 45-lecia Wydziału, pt. „Ziemia, roślina, człowiek”, która odbędzie się w dniach 11-12 września 2013 roku. Szczegółowe informacje u sekretarza Konferencji - dr Moniki Bieniasz monika@ogr.ar.krakow.pl ■

Katedra Warzywnictwa UP w Poznaniu i Polski Związek Producentów Szparaga organizują XVIII Konferencję Szparagową, 12 marca 2013 roku, w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Sielinku.

Członkowie wspierający PTNO

PHU „ADVISER”
ul. Szczepankowo 97 A
61-306 Poznań
tel./fax: 61 879 87 00 e-mail: biuro@phu-adviser.pl
tel./fax: 61 870 54 74 www.phu-adviser.pl

Nawadnianie - fertygacja - klimat

Kwalifikowana Szkołka Drzew, Krzewów
Owocowych oraz Krzewów Róż
BARANOWSCY
ul. Mickiewicza 28a
62-025 Kostrzyn

Sprawdzona i niezawodna jakość
roślin owocowych i róż

tel./fax: 61 817 84 76
www.baranowscy.com.pl
biuro@baranowscy.com.pl

Brinkman Polska Sp. z o.o.
ul. Katowicka 38
34-100 Tychy
tel.: 33 326 20 60

Wiodący
w ogrodnictwie

e-mail: tychy@brinkman.pl
www.brinkman.pl

Szkołka Drzew i Krzewów Ozdobnych
GURSHTYN
Prętki 5
14-500 Braniewo
tel./fax: 55 243 47 78

www.gurshtyn.com.pl
e-mail: info@gurshtyn.com.pl
Szeroki wybór roślin iglastych i liściastych

Gospodarstwo Ogrodnicze
Grzegorz Krasoń
Piaski 32a
97-371 Wola
Krzysztoporska

Polska rozsada gwarancją Twojego sukcesu

tel.: 44 732 59 95
tel.: 44 733 63 23
fax: 44 732 55 55
biuro@krason.com.pl
www.krason.com.pl www.rozsadywarzyw.eu

W. Legutko

Przedsiębiorstwo
Hodowlano-Nasienne
63-930 Jutrosin
Nad Stawem 1F

Po radość, po zdrowie, z naszymi nasionami!
tel.: 65 548 28 12
fax: 65 548 26 30
e-mail: legutko@legutko.com.pl
<http://legutko.com.pl>

SZKOŁKA DRZEW KRZEWÓW OZDOBNYCH I RÓŻ
61-316 Poznań
ul. Ropczycka 5
tel. 61 663 92 28
fax 61 663 92 29
e-mail: zbyszek@wybicki.pl
www.wybicki.pl

ZAZIELEŃMY WSPÓLNIE ŚWIAT

AGRO-SUR

Wojciech Surowiec
ul. Kościuszki 231
42-582 Rogoźnik

www.agrosur.com.pl
e-mail: agrosur@agrosur.com.pl
tel. 32 287 62 43, 381 96 80

**NOWOCZESNA TECHNIKA W OGRODNICTWIE
SUKCESEM W PRODUKCJI**

**Wyposażenie nowoczesnego
ogrodnictwa**

podstawą
wysokich
plonów

F.H.U. FARMER CO e-mail: farmer@tunele-foliowe.pl
32-700 Bochnia, ul. Wiśnicka 38
tel.: 14 611 71 74, 660 744 224 www.fhufarmer.pl

**Szeroki asortyment drzewek i krzewów
owocowych, róż oraz podkładek**

Gospodarstwo Ogrodnicze
Maciej Mularski
Zakład „Różanki”
ul. Gorzowska 2
Różanki
66-415 Kłodawa

„...Nie konkurujemy ceną, lecz jakością...”

tel.: 95 720 85 85
fax: 95 720 85 95
e-mail: rozanki@mularski.pl

Gospodarstwo Ogrodnicze
Maria Mularska
Zakład Bory Malinowskie
ul. Jasna 12
Sarnów
42-512 Psary

Familijne pomidory - nie cena a jakość

tel.: 32 267 21 71
fax: 32 267 22 73
e-mail: bory@mularski.pl
www.mularski.pl

Specjalistyczne Gospodarstwo
Produkcyjne PLEURO
Marcinów 15
62-704 Kawęczyn
tel.: 63 28 85 087
kom.: 606 88 37 81

**Kostki słomy przerośnięte
grzybnia bocznika**

e-mail: pleuro@pleuro.pl
www.pleuro.pl

„SPÓJNIA” Hodowla i Nasiennictwo
Ogrodnicze Sp. z o.o.
Nochowo, ul. Lipowa 22
63-100 Śrem

Nasiona doskonałe

tel/fax: 61 28 35 655
e-mail: spojnia.hodowla@pnx.pl
www.nasiona-warzyw.pl

VITROFLORA Grupa Producentów Sp. z o.o.
Trzęsacz 25
86-022 Dobrcz

Sadzonki - nasiona - siewki

tel.: 52 326 20 00
fax: 52 326 20 50
e-mail: info@vitroflora.com.pl
www.vitroflora.com

Yara Poland Sp. z o.o.
al. 3 Maja 1
70-214 Szczecin
tel.: 91 433 00 35
fax: 91 433 04 34
www.yara.pl

Produkuj ze smakiem !

Grupa Producentów Warzyw Zdunek Sp. z o.o.
Ludwina 9
63-300 Pleszew

Pomidor na rynek europejski

tel./fax.: 62 742 78 96
tel. kom. 502 127 538
e-mail: gro_ludwina@op.pl
gro_zdunek@op.pl

Staszek Zymon
Tłokinia Wielka 34
62-860 Opatówek

„Ogród to radość przez całe życie...”

tel.: 62 761 44 44
fax: 62 761 44 15
e-mail: stzymon@zymon.pl
www.zymon.pl

Redakcja:

Prof. dr hab. Mieczysław Czekalski
Prof. dr hab. Mikołaj Knaflowski
Dr hab. Elżbieta Kozik (redaktor naczelna)

Adres Redakcji:

Katedra Żywienia Roślin
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
60-198 Poznań, ul. Zgorzelecka 4
tel. 61846 63 07, tel./fax 61846 63 05